

הישיבה השלוש-מאות-ועשרים-ושש של הכנסת התשיעית

יום שלישי, ח' ניסן תש"ם (25 מארס 1980)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:02

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

מועדת הכספים; 3. חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס') (תיקון), תש"ם-1980 — שחזר מוועדת הכספים. כמור"כ הונחו: א. הודעת שר הפנים בעקבות מסקנות ועדת העבודה והרווחה בנושא: התאמת שכר השוטרים לשכר הנהוג בצבא-הקבע; ב. הודעת שר הפנים בעקבות מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בנושא: אכיפת חוק התיכנון והבנייה במדינה. לקריאה ראשונה, מטעם ועדת החינוך והתרבות, הונחה הצעת חוק של חברת-הכנסת שרה שטרן-קטן: חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 3), תש"ם-1980.

היו"ר ח. גרופמן: אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מוזכיר הכנסת נ. לורך: ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבד להודיע כי היום הונחו על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית: 1. חוק העונשין (תיקון מס' 12), תש"ם-1980 — שחזר מוועדת החוקה, חוק ומשפט; 2. חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 18), תש"ם-1980 — שחזר

ב. הודעת ממלא-מקום של יושב-ראש ועדת הכנסת

חירום (מעצרים) (תיקון), תש"ם-1980. ועדת הכנסת בישיבתה היום החליטה להעביר את הדיון בחוק הנ"ל לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ח. גרופמן: רשות להודעה ממלא-מקום של יושב-ראש הכנסת.

2. ועדת הכנסת בישיבתה היום החליטה לקיים דיון חוזר בהחלטתה מיום א' בניסן תש"ם, 18 במארס 1980, בדבר קביעת הוועדה לדיון בהצעה לסדר-היום של חברת הכנסת ש. ארבל-אלמוזליגו בנושא: סיקור דיוני הכנסת בטלוויזיה, והחליטה להעביר את הדיון בהצעה הנ"ל לוועדת הכנסת.

משה ל. מרון (מ"מ יו"ר ועדת הכנסת): גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הריני מתכבד למסור לכנסת את ההודעה הבאה:

1. בישיבת הכנסת מאתמול, ז' בניסן תש"ם, 24 במארס 1980 הוחלט, בהתאם לסעיף 91 לתקנון, להטיל על ועדת הכנסת לקבוע את הוועדה שתדון בחוק סמכויות שעת-

ג. הצעה לפרד

אני מבקש שחברת-הכנסת קורפו יעמיד את הדברים על דיוקם מעל במת הכנסת, כדי שהיושבים-ראש לא יטעו בהחלטתם בישיבות הכנסת היום ומחר במיוחד, שבהן מתקיימות הצבעות.

משה שחל (המערך): אני מבקש רשות להצעה לסדר.

היו"ר ח. גרופמן: אבקש מחברת-הכנסת קורפו, כאשר ייכנס לאולם, או שימסור את ההודעה, או שהעניין יידון בוועדת הכנסת. השאלה היא אם יש כאן הטעיה, ואם כן, האם היא נעשתה בתום-לב. לפי דעתי את העניין הזה צריך לברר בוועדת הכנסת.

היו"ר ח. גרופמן: בקשה כזו צריך להגיש בכתב.

מאיר פעיל (מחנה שלי): יש הונאה בתום לב.

משה שחל (המערך): אני מבקש את רשותה של היושבת-ראש להעלות את ההצעה עכשיו.

היו"ר ח. גרופמן: חברת-הכנסת פעיל, תסתפק בדברים שאומר היושב-ראש. לפעמים כדאי לך להסתפק בכך.

משה שחל (המערך): גברתי היושבת-ראש, בישיבת הכנסת אתמול בעת ההצבעות הודיע חברת-הכנסת קורפו שיש החלטת של ועדת הכנסת המחייבת את יושב-ראש הישיבה להמתין חמש דקות לאחר צילצול הסעמון בטרם תקיים ההצבעה. הבוקר נבדקה השאלה בוועדת הכנסת. עיינתי בפרוטוקול של אותה ישיבה. לא היתה החלטה מחייבת, במשמעות של החלטה. היתה הודעה של חברת-הכנסת קורפו, שאיננה בגדר החלטה. אבקש שהדבר יירשם בפרוטוקול.

מאיר פעיל (מחנה שלי): מונח זה שייך למקצוע הצבאי.

היו"ר ח. גרופמן: מקצוע צבאי זה עניין אחר. נעבור לשמיעת תשובות על שאילתות.

ד. שאלות ותשובות

מונתה ועדת חקירה בנושא, אשר ביקרה בבית-החולים המסויים, חקרה את הנהלת בית-החולים, את כל הרופאים והעובדים הנוגעים בדבר ולא יכלה למצוא סימוכין למקרה כפי שתואר בכתבה. הוועדה קיבלה מהם הצהרה שלא ידוע להם על כל מקרה דומה.

הוועדה המליצה לקבל את העדויות שמקרה כזה לא אירע בבית-החולים, ולכן לא היה ניתן לנקוט אמצעים כלשהם.

אין להוציא מחשבון שמקרה דומה אכן אירע, אך לא בנסיבות שתוארו בידיעה בעתון.

4945. הקמת אגף חדש בבית-החולים "סורוקה" בבאר-שבע

חבר-הכנסת ב. צ. רובין שאל את שר הבריאות ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979):

נמסר לי כי בבית-החולים "סורוקה" בבאר-שבע נבנה אגף חדש שאינו מהווה אגף לתוספת מיטות כללית לבית-החולים אלא תחליף למבנה הקיים. עם השלמת הבנייה החדשה יעבור בית-החולים לאגף החדש, ואילו הישן אמור בשלב זה להישאר ריק.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. האם נכונות ידיעות אלו?
2. בכמה עלתה הקמת האגף החדש?
3. לשם מה הוקם המבנה החדש אם אין ייעודו תוספת מיטות לבית-החולים?
4. האם לא היה נכון להסתפק בשיפוץ המבנה הישן ולחסוך מיליונים מכספי הציבור?
5. האם נכונה הידיעה שקופת-החולים מבקשת לקנות למבנה החדש מיטות וריהוט חרשים בהוצאה של מיליונים רבים, אף שהציוד בבניין הישן, שיישאר ריק, ניתן לשימוש?
6. האם משרד הבריאות היה שותף להחלטות הנ"ל ו/או נתן את ברכתו להן?

שר-הבריאות א. שופסק:

1. באגף החדש שנבנה בבית-החולים "סורוקה", בארבע קומות האישפוז יש פוטנציאל אישפוז של 320 מיטות. האגף החדש אינו בא במקום אגף האישפוז הישן. האגף הישן ממשיך וימשיך בתפעולו המלא. בשלב זה הושלמו להפעלה 2 קומות אישפוז, שהן 140 מיטות.
2. עד כה ההשקעה בהקמתו של האגף החדש במחיר שוטפים היא 200 מיליון לירות.
3. ייעודו של האגף החדש — תוספת מיטות.
4. לדברי אנשי קופת-החולים — לא.
5. מאחר שהאגף הישן ממשיך בייעודו האישפוזי הרי לא קיימים ריהוט ומיטות "פנויים". באגף החדש משתמשים בריהוט אשר בחלקו ישן-מחודש ובחלקו חדש, בהתאם לצורך.

6. הקמתו של האגף החדש בוצעה על-פי השיגרה המקובלת ובאישור ועדת הפרויקטים מיום 21 בדצמבר 1977 בשטח של 43,800 מ"ר לצורך 311 מיטות.

4852. המטרד הנגרם על-ידי הלפיד

של בתי-הזיקוק בחיפה

חבר-הכנסת מ. עמאר שאל את שר הבריאות ביום י"ג בכסלו תש"ם (3 בדצמבר 1979):

בעתון "ידיעות אחרונות" מיום 16 בנובמבר 1979 במוסף "חיפה והצפון" פורסמו על-ידי העיתונאי צבי טל כתבה המפרטת את הסבל הנגרם לתושבי "נשר" שליד חיפה מהלהבה המתמדת היוצאת מבתי-הזיקוק, המאירה את האזור בלילות כמעט כאור יום, בנוסף על הריחות החריפים המתפשטים משריפת פסולת הנפט.

אין ספק שעניין זה בתחום משרד הבריאות לענות בו, ואילו עד כה לא היתה היענות מצד משרד לענינים של התושבים המתענים בסבלם.

אבקש להשיב לי:

- א. האם הינך מודע למצבם של התושבים הללו בשל קיום המטרד הנדון?
- ב. מה המה הפעולות שנקטו על-ידי משרד עד כה בנושא זה?
- ג. מה המה הפעולות שהינך מתעתד לנקוט בעתיד להסרת המטרד ולהקלת סבלם של תושבי האזור?

תשובת שר-הבריאות א. שופסק:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. הנושא של הלפיד של בתי-הזיקוק נבדק על-ידינו בצורה יסודית ומשרד הבריאות מודע לבעיה.

ב. משרד הבריאות, באמצעות פרקליטות מחוז חיפה, הגיש תביעה משפטית בגין המטרד הנ"ל. לאחר דיון משפטי, שהתנהל במשך כמה שבועות, צפוי פסק-דין בימים הקרובים.

ג. לאחר שיינתן פסק-הדין ובהתאם לתכנון ינקוט משרד הבריאות את כל האמצעים החוקיים העומדים לרשותו למנוע או להקטין את המטרד למינימום האפשרי.

4899. ידיעה בדבר הפסקת ניתוח על-ידי רנטגנאי

חבר-הכנסת א. שריר שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסלו תש"ם (10 בדצמבר 1979):

בעתון "ידיעות אחרונות" מיום 2 בדצמבר 1979 פורסמה הודעה שטכנאי רנטגן הפסיק ניתוח. ידיעה מזעזעת זאת, המוכיחה הפקרות גמורה ונכונות לפגוע בחיי אדם תמורת הישגים חמריים, יש בה כדי להדליק אור אדום אצל כולנו.

אי לכך אבקש מאת כבוד השר להשיב לי:

1. הנכונה הידיעה הנ"ל?
2. אם כן — היכול כבוד השר למסור פרטים לגבי הניתוח, הנזק שנגרם ושם הטכנאי המעורב בדבר?
3. מה הם הצעדים שנקטו נגד הטכנאי?

תשובת שר-הבריאות א. שופסק:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. במאמצים מרובים עלה בידינו להשיג מהעיתונאית אשר פירסמה את הידיעה אך ורק את שם בית-החולים שהידיעה התייחסה אליו.

5191. מניעת רעש בלתי-סביר במפעלי תעשייה

חברה-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

בכנס ארצי לרפואה תעסוקתית גילה הד"ר י. נעים (משרד העבודה והרווחה) שרמות הרעש במפעלים שבהם מועסקים כ-300,000 מעובדי התעשייה במדינת הן מעל 85 דציבל.

סביבה "רעשנית" זאת במקום העבודה עלולה לגרום נזק חמור שלעיתים קרובות אינו ניתן לתיקון.

אודה לשר אם ישיב לי:

א. מדוע לא יפעל השר לחקיקת חוק המגדיר מה הוא הרעש המאקסימאלי המותר במקום העבודה?

ב. מדוע לא יוחל בבדיקות שמיעה תקופתיות במקומות העבודה כדי לקבוע באורח מבוסס את היקף הנזק שגורם הרעש לעובדים?

ג. האם נמצאו דרכים מעשיות לצימצום הרעש במפעלי התעשייה?

ד. אם כן — האם יש כוונה ליישם שיטות אלה במפעלים ישראליים?

ה. האם קיים חוק המחייב את הנהלות המפעלים, שרמת הרעש בהם היא מעל 85 דציבל, לדאוג לכך שהעובדים ישתמשו במגיני אזניים?

ו. אם לא — היש בדעת השר ליוזם קביעתה של תקנה כזאת?

שר-הבריאות א. שופמן:

א. סף הרעש המאקסימאלי המותר במקום העבודה נקבע בתקנות משנת 1977 — "תקנות רעש בלתי-סביר" — שהוצאו לפי החוק למניעת מפגעים.

ב. הנושא נמצא בתחום טיפולו של משרד העבודה והרווחה האמור לספק בכך. משרד הבריאות מוכן לסייע בידו באמצעות כוח-אדם מיומן ומיכשור מדידה המצוי ברשותו.

ג. קיים מכלול של שיטות ואמצעים לצימצום הרעש במקומות העבודה. נושא זה נמצא בעיקר בתחום טיפולו של משרד העבודה, אך משרד הבריאות ישמח לסייע לו במידת יכלתו.

ד. כנ"ל. משרד הבריאות יעביר נושא זה לטיפול משרד העבודה.

ה. בדו"ח הוועדה בראשות הד"ר אריה מן בנושא "זיהום על-ידי רעש בישראל", יוני 1974, קיימות המלצות הבאות להגן על העובד החשוף לרעש מוזק, וכיניוהו השימוש במגיני אזניים.

ו. לדעתנו יש לפעול בהתאם להמלצות הוועדה הנ"ל.

5269. פתיחת בית-החולים בתל-גיבורים

חברה-הכנסת ז. כ"ץ שאל את שר הבריאות ביום כ"ה בטבת תש"ם (14 בינואר 1980):

רצוני לשאול את כבוד השר:

1. מתי ייפתח בית-החולים בתל-גיבורים?
2. כמה מיטות פעילות תהיינה עם פתיחתו?
3. לכמה מיטות נבנת בית-החולים?

4. מתי היה אמור בית-החולים להיפתח לפי תחזיתו של שר הבריאות משנת 1978?

5. מה סיבת העיכוב בפתיחה?

6. מה הסכומים שהושקעו עד עתה בבית-החולים בתל-גיבורים, לפי שנות ההוצאה?

7. מה הסכום הנוסף הנחוץ עלי-מנת לאפשר את ההסעה עלה?

שר-הבריאות א. שופמן:

1. בית-החולים נפתח ב-4 במארכ 1980.

2. כ-450 מיטות.

3. כ-600 מיטות.

4. סוף 1979.

5. סיבת העיכוב היתה אי-השלמת בנייה במועד על-ידי הקבלנים ועיכובים בקבלת הציוד.

6. האומדן האחרון הוא מספטמבר 1979 — בסך-הכול כ-600 מיטות לירות; מתוך זה תוקצב במשך כל השנים: בבנייה — 467 מיליון לירות, לפי השנים: 1973 — 7 מיליון לירות, 1974 — 14 מיליון לירות, 1975 — 42 מיליון לירות, 1976 — 56 מיליון לירות, 1977 — 67 מיליון לירות, 1978 — 100 מיליון לירות, 1979 — 170 מיליון לירות; ובציוד — 101 מיליון לירות. היתרה תתקצב בשנת 1980/81.

7. לשנת 1980 מתוכננים ונמצאים בשלבי תיקצוב: ציוד רפואי ומשקי — כ-8—10 מיליון לירות; ציוד למעבדות — בסביבות 20 מיליון לירות.

היו"ר ח. גרופמן:

רשות לשאלה נוספת לחברה-הכנסת זאב כ"ץ.

זאב כ"ץ (המערך):

מה יעשה שר הבריאות ומה יעשה משרד הבריאות במקום שמכון ל-150 מיטות ולא ינוצל?

שר-הבריאות א. שופמן:

כנראה לא ייעשה שום דבר עד שתהיה אפשרות למלא את המקום. אני לא יכול להשיב לך ברורות, אבל כפי הנראה לא ייעשה שום דבר.

5441. פיתח לחולי כרפת

חברה-הכנסת א. נמיר שאלה את שר הבריאות ביום י"ט בשבט תש"ם (6 בפברואר 1980):

על-פי כתבת תחקיר מיוחדת ששודרה ב-14 בינואר 1980 ביומן הבוקר של גלי צה"ל מסתבר כי חיים בארץ 3,000 ילדים ונערים, ובהם בגלי צבא, הסובלים ממחלת צליאק — כרסת. אחוז המחלימים ממחלה תורשתית מסוג כנת זה, המונעת בעיקר בילדים, מגיע ל-20 בלבד.

חולים אלה אינם יכולים לקנות לחם מוכן וכדי שלא להתרפרף ולסכן את מצב בריאותם הם חייבים בקמח מיוחד, מיובא מחוץ-לארץ, שמחירו גבוה ביותר. חורי ילדים אלה פנו פעמים רבות למשרד הבריאות לסייע להם בהבאת קמח מיוחד זה, והושבו ריקם.

אבקש מאת כבוד השר להשיב לי:

1. האם אינפורמציה זו נכונה?
2. אם כן — מה הסיבה שמשרד הבריאות אינו מסייע לחורי ילדים אלו ברכישת הקמח המיוחד?

משרד הבריאות אינו מכיר בבוגרי הפאקולטה לסא-ניטריה והיגיינה בבית-המועצות כרשאים לעסוק בר-פואה קוראטיבית בישראל. אין בהשכלה של בוגרים אלו כדי לאפשר להם לעסוק ברפואה טיפולית ולתת בידיהם רשיון רופא, עם כל האחריות המשתמעת מכך.

המשרד הכין תכנית לימודי השלמה לבוגרים אלו, בשיתוף עם הדקאנים של בתי-הספר לרפואה ועם משרד הקליטה.

2. עלי-פי הנחונים של משרד הקליטה הגיעו לארץ מברית-המועצות בשנת 1979 367 רופאים — כ־30 רופאים עוברים סטאז' בבתי-החולים השונים; כ־30 רופאים מועסקים בבתי-החולים הממשלתיים ושל קופת-החולים; כ־200 רופאים מועסקים במרפאות קופת-החולים; כ־30 רופאים אינם מועסקים בגלל גילם או בגלל בעיות רישוי. שאר הרופאים עדיין נמצאים בתהליך קליטה.

5443. אישפוז חולים בבתי-החולים ממשלתיים לחולי נפש

הכרטיס-הכנסת ת. אשל שאלה את שר הבריאות ביום י"ט בשבט תש"ם (6 בפברואר 1980):

לרגל אי-הסדרים שנתגלו לאחרונה בנושא הטיפול הפסיכיאטרי בחיילים בבתי-החולים הממשלתיים לחולי נפש אבקש מאת כבודו להשיב לי:

א. האם קיים הסכם שילוב בין משרד הבטחון ומשרד הבריאות, המסדיר את האישפוז בבתי-החולים הממשלתיים?

ב. האם ההסכם מפרט את בתי-החולים הפסיכיאטריים העומדים לרשות הצבא, מה נעשה למימוש מאז נחתם, ומתי נחתם?

ג. האם קיימת החלטה של משרד הבריאות להתנות ביצוע של טיפול בהלם חשמלי בחולים בהסכמת המשרד פחה, והאם החלטה זו מומשה?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. כן יש הסכם שילוב עם צה"ל.
ב. ההסכם נחתם ביום 10 באוקטובר 1978, ומפורטים בו שמות בתי-החולים לחולי נפש.
ההסכם מתייחס לאישפוז הכללי והפסיכיאטרי כאחד והוא מתבצע באופן הדרגתי כל הזמן.

ג. כן. פורסמו תקנות והופץ טופס למוסדות להחתמת הסכמת החולה ו/או בני משפחתו ואפטרופסו.

5495. מניעת זיהום האוויר

הכרטיס-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום כ"ו בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980):

עלי-פי דיווח-חשבוני של השירות לשמירת איכות הסביבה חלה לאחרונה עלייה ברמת זיהום האוויר.

ריכוזי תחמוצות חנקן בתל-אביב ובבאר-שבע הגיעו לרמה של יותר מ-60% מהתקן לזיהום האוויר.

כלל ריכוזי הפחמימנים הגיעו בחודש החולף לערך שיא של 93% מהתקן. וריכוזי הפחמן החד-חמצני הגיע בתל-אביב לערך המתקרב למחצית התקן הישראלי.

3. מה מדיניות המשרד לגבי מתירים מיוחדים למונח הדרושים לחולי מחלות אחרות, כמו סכרת?
4. האם מודע השר לעובדה כי חוסר קמה מיוחד זה עשוי להביא להתרופה במצב בריאותם של ילדים אלו?
5. אם כן — האם מוכן השר ליטול על עצמו אחריות אישית כה רבה למקרה של אסונות בקרב הילדים חולי הסכרת?

יצחק יצחקי (הליכוד):

אולי כבוד השר מוכן לקרוא את התשובה על השאלתה של חברת-הכנסת אורה נמיר?

שר-הבריאות א. שופטק:

יש שאילתה בנושא דומה, ואם לא אקרא את התשובה על אותה שאילתה אשוב ואקרא את התשובה לחברת-הכנסת נמיר.

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. האינסורמאציה נכונה. מן הבחינה הרפואית על הסובלים ממחלה זו להימנע מאכילת מזון המכיל גלוקוז (חלבון חיטה). כל שאר המזונות מותרים להם. פניות הורי הילדים למשרד הבריאות מעולם לא הושבו ריקם.

2. משרד הבריאות משתתף ב־50% ממחיר הקמה המיוחד מאז שנת 1975.

3. משרד הבריאות משתתף גם במחירים של כמה מוזנות מיוחדים אחרים הדרושים לחולים במחלות אחרות. לחולי סכרת אין צורך במזון מיוחד.

4—5. המשרד מודע לבעיה ועושה לפתרונה בהבטחת הקמה המיוחדת זה שנים.

5442. קליטת רופאים עולים מברית-המועצות

הכרטיס-הכנסת א. הרליץ שאלה את שר הבריאות ביום י"ט בשבט תש"ם (6 בפברואר 1980):

בעיתוני יום 31 בדצמבר 1980 התפרסמה מודעה "אל הציבור הישראלי", חתומה בידי "ועד עורא", ברוך פורדולסקי וחיים חלוטוביץ, הקוראים למשרד הבריאות לתת רשימות לרופאים עולים מברית-המועצות, הבקאים בנושאי אי בריאות הציבור.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. האומנם מעכב משרד הבריאות רשימות עבודה לרופאים שהחברה הישראלית זקוקה להם, ומדוע הוא מעכב?

2. מה מספר הרופאים שהגיעו בשנת 1979 מברית-המועצות, כיצד נקלטו בארץ, והיכן?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד הבריאות אינו מעכב רשימות עבודה למי שהוכרו כרופאים בהתאם לחוקי המדינה. עם זאת קיימת בעיה של בוגרים בארצות ובמגמות שונות אשר תכניות הלימוד שלהם אינן תואמות את הדרישות. בוגרים אלו אינם מוכרים בארץ כרופאים.

באום, שנפטרה בגיל 73, ללא ילדים, בבית-החולים "רוטשילד" בתאריך ד' בניסן תשל"ט.

כפי שכבר ציינתי בשאלתה הנ"ל פנה בעלה לרופאים וביקש שלא ינתחו את גופתה לאחר המוות, מכיוון שמשפתה מתנגדת לכך גמרצות. עתה נמסר לי עוד כי הדבר אף הובטח לו, אולם למרות הכול בוצע בה ניתוח שלאחר המוות.

אודה לשר אם ישיב לי :

1. מדוע בוצע ניתוח שלאחר המוות בניגוד לרצון המשפחה ואף בניגוד להבטחת הרופאים ?
2. האם הניתוח בוצע בהתאם לדרישות החוק ?
3. אם לא — מי אחראי/ם לכך ואילו צעדים יינקטו נגדו/נגדם ?
4. מה בדעת השר לעשות כדי למנוע מקרים דומים בעתיד ?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הניתוח של המנוחה רבקה נוסבאום, זכרונה לברכה, בוצעה לצורך קביעת הסיבה למות. רופא המחלקה דיבר עם הבעל כאשר חבר של הבעל שימש כמתורגמן והבעל נתן את הסכמתו לניתוח.
2. הניתוח בוצעה כחוק ובחתימתם של שלושה רופאים על הטופס הדרוש.
- 3-4. ראה את התשובה על השאלה 2.

5501. ההחלטה על העלאת דמי האישון

חבר-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום כ"ו בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980) :

מפירוטמים בעתונות עולה כי דמי האישון העלו מ-2,500 לירות ל-3,000 לירות ליום, ללא ידיעת משרד הבריאות, על-ידי אגף התקציבים במשרד האוצר. לקופת-החולים הכללית לא נמסר רשמית עד היום על העלאה כלשהי בדמי האישון.

אודה לשר אם ישיב לי :

- א. האם מאשר השר טענות אלו ?
- ב. היכן הוחלט על ההעלאה הנזכרת ?
- ג. אם אכן היתה התעלמות ממשרד הבריאות, האם יש בדעת השר לדרוש את ביצועה של הערכה מחודשת של גובה דמי האישון, תוך התייחסות גם לחוות-הדעת של המשרד ?
- ד. מדוע לא הודיע משרד הבריאות לקופת-החולים הכללית על ההעלאה הנדונה, לאחר שהמידע על ההעלאה הגיע לידיעתו ?
- ה. האם עלול ציבור חולים כלשהו לא להגיע בכלל לבית-החולים בשל ההעלאה הנזכרת ?
- ו. האם נעשו סדורים מתאימים כדי למנוע את האס-שרות שהוזכרה בשאלה הקודמת ?

שר-הבריאות א. שופטק :

- א. לא, הטענות אינן נכונות.
- ב. על ההעלאה הוחלט במשרד הבריאות ובאגף התקציבים של האוצר.

אודה לשר אם ישיב לי :

- א. האם מאשר השר נתונים אלה ?
- ב. מה הסיבות לעלויות ברמת זיהום האוויר ?
- ג. אילו אמצעים מתכנן המשרד לגקוט כדי להוריד את רמת הזיהום ?
- ד. האם חוקר משרד הבריאות באופן מקיף ושיטתי את השפעתם של הזיהומים החלקיים הנזכרים על בריאות הציבור ?

שר-הבריאות א. שופטק :

- א. במקומות שצויינו בשאלתה המדידה של ריכוז לא היתה מעל לתקן למוזהם כלשהו.
- ב. השוואת נתוני המדידה מהתחנות שלנו עם הממ"צאים המקבילים מחודש דצמבר 1979 הראתה כי לא חלו שינויים משמעותיים בריכוז המזהמים. היתה עליה על התקן במקרה אחד של פחמימנים ובמקרה אחד של השחרה, והדבר נובע מתנאי האוויר ששררו באותו תאריך (18 בדצמבר 1979).
- ג. משרד הבריאות פועל זה שנים, באמצעות לשכות הבריאות המחוזיות, המנדטים והנדסאי הבריאות, להתקנת אמצעי מניעה במפעלים מזהמים בבאר-שבע ובאזור תל-אביב. קיים מעקב מתמיד אחר פעילותם ודרכי הטיפול במזהמים במפעלים. זה כשנה פועלת בכבישים ניידת של משרד הבריאות, שתפקידה לאתר ולהעמיד לדין את בעלי הרכב שרכבם פולט מזהמי אוויר.
- ד. משרד הבריאות חוקר את ריכוזם והשפעתם של המזהמים השונים באמצעות רשת תחנות ניטור, מערך אנאליטי ועיבוד נתונים להסקת המסקנות. בנוסף נערכים סקרים שתכליתם לעמוד על הקשר בין ריכוזם של המ"ז והמים למחלות השונות.

היו"ר ח. גרופמן :

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת שפייר.

אליהו שפייר (המערך) :

מדוע לא ייוזם שר הבריאות פירסום שבועי בראדיו ובטלוויזיה של זיהומים העוברים את הסף, למען יידע הציבור את הדבר החמור הזה הגורם להרעלה ונזקי בריאות ? מן הראוי לפרסם דברים אלה, כדי שידע הציבור היכן לשהות והיכן לא לשהות, היכן לגשום והיכן לא לגשום.

שר-הבריאות א. שופטק :

בעצם צריכים היינו לעשות שידורי שירות בטלוויזיה לא רק בעניין זיהומים, ואיננו עושים זאת מטעמים תקציביים.

5499. ניתוח לאחר המוות שבוצע בנופתה של רבקה נוסבאום

חבר-הכנסת מ. פרוש שאל את שר הבריאות ביום כ"ו בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980) :

בתשובה על השאלתה שלי מס' 3656 אמרת בתאריך ו' בכסליו תש"ם (26 בנובמבר 1980) כי משרדך לא הצליח לאתר את שם המנוחה שגופתה נותחה, כפי שתואר בשאלתה שהגשת. לאחר בירור נמסר לי כי שם הנפטרת הוא רבקה נוס-

5592. פגירת מועדון-שלום

חברת-הכנסת א. הרליין שאלה את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

אמצעי התקשורת מסרו ב־5 בפברואר 1980 על סגירת מועדון-שלום בירושלים מפאת קשיים תקציביים.

אודה לשר אם ישיב לי:

1. האם ידיעה זו נכונה? מדוע נסגר המועדון?
2. מי מפעיל את מועדון-שלום, למי הוא מיועד ובכמה אנשים טיפל? מתי נוסד המועדון ומה דעת כבודו על פעילותו?
3. האם משרד הבריאות סייע כספית למועדון זה ובכמה כסף התבטאה השתתפות זאת בשנת התקציב 1979?
4. אילו סידורים חלופיים נעשו למי שנוקק לשירותי מועדון-שלום בעבר?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המועדון נסגר לפי החלטת הנהלת המועדון ו־עובדיו.

2. כפי שנמסר צבר המועדון גרעון תקציבי גדול. הגורמים הממשלתיים שתמכו בו מבחינה תקציבית לא קיבלו עד סגירתו דיוח תקציבי ולכן לא ידועה לגו סיבת צבירת הגרעון.

3. מועדון-שלום החל בפעילות בחודש ספטמבר 1968, כתכנית מחקרית לשיקום חברתי של חולי נפש, במימון של ממשלת ארצות-הברית (HEW). מימון זה הסתיים בשנת 1972. מתאריך זה נטל על עצמו הג'וינט את המימון. משנת 1975 החל משרד הסעד להשתתף במימון. משרד הבריאות הצטרף ב־1977 ולבסוף הצטרפו גם המוסד לביטוח לאומי, משרד הבטחון ומשרד הקליטה. עבודת המועדון התמקדה בשיקום חברתי של חולי נפש ופעילותו היתה ברמה מקצועית טובה.

3. בשנת התקציב 1979 סייע משרד הבריאות בתקציב תמיכה כספית בסך 900,000 לירות.

4. כל המטופלים שהיו בקשר עם המועדון הועברו לסוכנויות טיפוליות אחרות מקבילות.

5594. החזרת הרופאים לני וגרגלי לעבודתם
בבית-החולים "מזרע"

חברת-הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בעתונות נמסר כי בניגוד להודעת המנהל הכללי של משרד הבריאות, הפרופסור מודן, יחזרו הד"ר לני וגרגלי לעבודתם בבית-החולים "מזרע" בעקבות הסכם שנחתם עם הד"ר חיים זכות, יושב-ראש אירגון עובדי המדינה.

רצוני לשאול את כבודו:

1. האם אמנם קיים הסכם כזה, ומה תכנו?
2. אילו מסקנות מוסקות כלפי שני הרופאים הנ"ל?
3. לאילו תפקידים יוחזרו?

ג. לא היתה התעלמות.

ד. במכתב המנהל הכללי מיום 16 בינואר 1980 הובאה ההחלטה לידיעת כל קופות-החולים, וקופת-החולים הכללית בתוכן.

ה—ה. אין אנו סבורים שקיים חשש כזה.

5590. הפסקת ההרכבה נגד אבעבועות שחורות

חברת-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

קיים פולמוס בנושא ההמלצה של משרד הבריאות להפסיק את החיסון נגד אבעבועות שחורות. יש הטוענים כי החלטה זו היא מוקדמת מדי בישראל, הסמוכה לאסיה ולאפריקה, וכי טרם הוכח כי אכן הודברה מחלה זו כליל. אודה לשר אם ישיב לי:

א. האם החיסון נגד אבעבועות שחורות הופסק בכל המדינות?

ב. אם לא — היכן הוא עדיין מופעל?

ג. האם קיים מלאי אשר במקרה הצורך יאפשר את חיסום המייד של כל השנתונים אשר שוב לא יזכו לחיסון שהיה נהוג?

שר-הבריאות א. שופטק:

א. ההרכבה השיגרית נגד אבעבועות שחורות הופסקה עד עתה ב־48 מדינות בעולם, חלק מהן ארצות המזרח-התיכון וארצות יס-תיכונות.

ב. 36 מדינות, רובן ארצות אפריקה, דורשות עדיין תעודות חיסון מן המבקרים הבאים אליהן. מידע זה מעודכן עד סוף ספטמבר 1979.

ג. משרד הבריאות דאג למלאי תרכיב נגד אבעבועות שחורות לשעת הצורך. יש לציין שאם התרכיב נגד אבעבועות שחורות מכינים במעבדות משרד הבריאות עצמו.

5591. מקרים של מחלת הפה והטלפיים
אצל בני-אדם

חברת-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

התפרסמו ידיעות על גילויים חוזרים ונשנים של מחלת הפה והטלפיים אצל בני-אדם, מבוגרים וילדים.

אודה לשר אם ישיב לי:

א. מה מספר המקרים במוצע לחודש של מחלה זו?

ב. האם יש גידול משמעותי במספר הרישומים של מקרי מחלה זו?

ג. האם יש גידול במספר הילדים החולים במחלה זו?

ד. האם יש סיבה מיוחדת לקיומה של המחלה בישראל או להתפשטותה?

שר-הבריאות א. שופטק:

א—ג. מחלת הפה והטלפיים מהווה תופעה נדירה עד מאוד בבני-אדם והיא מוגבלת לחשיפה תעסוקתית. המקרים שעליהם פורסם הם מקרים של stomatitis, aphthosa, לאמור דלקת רירית הפה המלווה כיבים שטחיים וחולמים.

ד. התשובה שלילית.

שרי-הבריאות א. שופטס :

1. הידיעה אינה מדויקת.

2. הפרופסור מודן, מנכ"ל המשרד, הודיע שהד"ר לני והד"ר גרגלי יועברו זמנית לתפקיד אחר במסדר הק"רוב למקום מגוריהם, לפי בחירתם. אין לראות בכך את השעיתם מהעבודה.

3. הד"ר לני והד"ר גרגלי יוחזרו לשמש כמנהלי מחלקות בבית-החולים "מזרע" לאחר רה"אירגון של המחלקות ופתיחתן מחדש, כפי שהוחלט מראש.

היו"ר ח. גרופמן :

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

כבוד השר, אולי אתה יכול להסביר לנו דבר שלא הובן עד כה? כאשר ועדת חקירה מחליטה להרחיק עובדי מסויימים ממחלקה מסויימת, עקב פרשה מסויימת, מה ההבדל בין זה ובין השעיה?

שרי-הבריאות א. שופטס :

לא היה שום הבדל אילו היתה ועדת החקירה מחליטה באמת להרחיק. הוועדה לא החליטה כך. אנחנו החלטנו להעביר אותם לעבודה במקום אחר. אילו החליטה הוועדה להרחיקם היית צודק.

5595. הפסקת ההרכבה נגד אבעבועות שחורות

חברת-הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

נמסר כי בכוונת משרדך לחדול מחיסון נגד אבעבועות שחורות. הד"ר דן מיכאלי, שהיה קצין רפואה ראשי בצה"ל, טען כי סכנת המחלה עדיין קיימת.

רצוני לשאול את כבודו :

1. בעקבות איזו חוות-ידעת רפואית או מדעית מת-כונן משרדך לחדול מן החיסון?

2. האם בדעת המשרד לשוב ולשקול את החלטתו בעניין, בעקבות חוות-הדעת המצביעות על סכנת ה-מחלה?

שרי-הבריאות א. שופטס :

1. אירגון הבריאות העולמי הכריז בדצמבר 1979 על ביעור האבעבועות השחורות בעולם, לאחר מעקב בתקופה של 27 חודשים שבה לא התגלה שום מקרה מחלה. כתוצאה מהמצב הנ"ל המליץ אירגון הבריאות העולמי על הפסקת ההרכבה השיגרית נגד אבעבועות שחורות של האוכלוסיה כולה, מלבד בני-אדם שהינם בסיכון מיוחד כתוצאה מחשיפה תעסוקתית.

עד היום הפסיקו 48 ארצות את ההרכבה השיגרית נגד אבעבועות שחורות. במשך השנתיים האחרונות דנה הוועדה לאפידמיולוגיה ומעבדות במשרד חבירות פני-מיים בנושא והמליצה שהיחד על ביטול החיסון השיגרתי נגד אבעבועות שחורות. בתחילת 1980 הועלה הנושא שוב לדיון המנכ"ל בנוכחות חברי הוועדה וקצין רפואה ראשי. ההחלטה היתה דומה.

2. משרד הבריאות אינו מתכוון להעלות את הנושא מחדש אלא אם יורו אירגון הבריאות או נסיבות אחרות על שינוי התמונה.

היו"ר ח. גרופמן :

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

האם נבדקו הטענות של מיכאלי?

שרי-הבריאות א. שופטס :

כן, נבדקו. ההערות שלו נבדקו בתחלת. בכל-זאת הוחלט שלא לשנות את הדבר עד שיהיה צורך בכך.

5597. הפיקוח על שיווק בשר טחון

חברת-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

טענות חוזרות ונשנות במשך שנים מושמעות על חוסר היגיינה בשיווק הבשר. בין הרעות הבולטות ביותר — הבשר הטחון. תקנות משרד הבריאות לייצור בשר לאיכסונו ולמכירתו מופרות בריש גלי. זו היא ידיעת הכלל, ואין נוקף אצבע. הבדיקות הנערכות על-ידי משרד הבריאות מעטות ומקריות לרוב. התביעות בגינן מעטות וההרשעות ספורות.

אודה לשר אם ישיב לי :

א. האם ידוע לשר כי חלק ניכר מהבשר הטחון מכיל חיידקים מזיקים?

ב. האם ידוע לשר כי במקרים רבים מצויים בבשר הטחון חמרים אסורים ורעילים, ובניגוד לחוק, צבאי מאכל, אנטיביוטיקה וחמרי פסולת שונים?

ג. האם ידוע לשר כי חלק מהבשר הטחון מורכב משיירי נבלות, חמורים ושאר בעלי-חיים?

ד. האם יכול השר לאשר כי חלק מתעשיית הפיגור-לים הזאת נעשית מחוץ למפעלים בעלי רשיון כחוק, קרי : בחצרות, בפרדסים נטושים, בכפרים ערביים מעבר לקו-הירוק?

ה. האם קיים פיקוח בדרכים על הובלת בשר כנ"ל?

ו. האם קיים פיקוח שוטף מדי חודש בחודשו בכל המפעלים הידועים כיצרני בשר טחון, על-ידי זרועות משרד הבריאות?

ז. האם נערכות בדיקות שבועיות באיטליונים המשו-קים בשר שאינו מיוצר ומשווק כחוק?

ח. כמה תביעות הוגשו על-ידי משרד הבריאות נגד בתי-החרושת, יצרנים ואיטליונים בשל בשר טחון שנמצא פסול?

ט. האם פירסם משרד הבריאות בשנה האחרונה מידע והדרכה לציבור על הסכנות והתנאים שבקניית בשר טחון בישראל?

שרי-הבריאות א. שופטס :

א. העובדה ידועה.

ב. כן, אך יש להבדיל בין בשר הנטחן במקומות המורשים לכך, דהיינו בתי-חרושת, לבין איטליונים בשו-קים. כל החמרים האסורים הללו נמצאו בבשר טחון באיטליונים שבשווקים.

ג. לפי המידע שבידינו אין הבשר הטחון מכיל שיירי נבלות של בעלי-חיים.

ד. לא. כי בידינו אין מידע כזה, ואם קיימים דברים מסוג זה הם אסורים בתכלית ויש לבצרם.

5590. פיוע להורי ילדים הרגישים לגלגל

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמזלניו שאלה את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

פנו אלי הורים לילדים רגישי גלגל והעלו בסני את מצבם העגום של ילדים אלה, הנזקקים למזון העשוי מקמח מיוחד.

נוכח מצבם המיוחד של כ-4,000 ילדים אלה, רובם ממשפחות מרובות-ילדים ובעלות הכנסה נמוכה, ונוכח הסכנה הבריאותית הצפויה להם אם יאכלו לחם רגיל, רצוני לשאול את כבוד השר:

א. מה הוא המספר המדויק של הילדים הנזקקים ללחם המיוחד עקב מחלתם?

ב. האם יש בארץ תחליף לקמח ללא גלגל?

ג. אם כן — מה הם המצרכים המשמשים כתחליף מבחינת ערכם התזונתי?

ד. האם נעשו פעולות על-ידי משרד הבריאות כדי לסיע בידי משפחות אלה לספק את המצרכים הדרושים לילדיהן?

ה. האם קיימת תכנית במשרד הבריאות לפתור את בעייתם של ילדים אלה, או לפחות להקל עליהם?

שר-הבריאות א. שופט:

א. המספר המדויק של ילדים ונערים הרגישים לגלגל במזון אינו ידוע. מעריכים אותו ביותר מ-3,000; מהם נמצאים בטיפול רפואי כ-1,000 בלבד. מצב בריאות הילדים אינו תלוי בקמח מיוחד במזונם אלא בכמות הגלגל שבקמח.

ב. כל קמח, מלבד קמח המכיל גלגל, הוא תחליף לקמח המיוחד. מן הבחינה הבריאותית אפשר להשתמש בקמח תפוחי-אדמה, קמח תירס, עמילן תירס (קורנפלור), אורז טחון או כל מוצר דומה.

ג. אין כל הגבלה מבחינה בריאותית לרגישים לגלגל טן באכילת כל המזונות, כמו פירות וירקות, מוצרי חלב, בשר ומוצרי, דגים, משקאות שונים וכו'.

ד.—ה. משרד הבריאות משתתף ב-50% ממחיר הקמח המיוחד החל משנת 1975.

הו"ר ח. גרופמן:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת ארבל-אלמזלניו לינו.

שושנה ארבל-אלמזלניו (חמערך):

אדוני שר הבריאות, אם הבעיה איננה כל כך חריפה, כפי שאתה מתאר אותה לפנינו כאן, ואם יש לזה תחליף, כפי שציננת כאן, אז מדוע בכל-זאת הצעקה מצד ההורים של אותם ילדים, הטוענים שזה עולה להם כל כך הרבה כסף ואין הם יכולים לעמוד בנטל הכספי הזה?

שר-הבריאות א. שופט:

אינני יודע איך בדיוק להגיד זאת. אבל אם הייתי רוצה לרכז את הדבר במשפט אחד הייתי אומר: הם מבקשים את הסובסידיה למצרך ולא לנצרך. גם כאשר אנו משתתפים ב-50% מההוצאות זה עולה לנו כמה מיליונים של לירות בשנה. אבל הם לא הסתפקו בזה

ה. קיים פיקוח כזה על-ידי משרד הבריאות, אך החקיקה הקיימת אינה מאפשרת עצירת כלי-רכב ובדיקה תוך כדי נסיעה. מותר לאנשינו לבדוק רק כאשר הרכב חונה.

ו. כן. קיים פיקוח שוטף ולעתים אף יותר מפעם אחת לחודש.

ז. האחריות היא של הרשות המקומית, שאינה חייבת אף לרווח על כך למשרד הבריאות.

חלוקת האחריות והסמכות לפיקוח בתעשיית המזון ובשיווקו היא מקובלת בכל העולם. בישראל אין סמכות למשרד הבריאות לפקח על העבודה של הרשות המקומית, הנתונה למרות משרד הפנים.

ח. משרד הבריאות הגיש כ-49 תביעות נגד יצרנים בשל בשר טחון שנמצא פסול. משרד הבריאות אינו מספק על האיטליזים. זאת עושה הרשות המקומית. משרד הבריאות מגיש תביעות נגד איטליזים רק במקרים שהרשות המקומית מעבירה אליו את הטיפול בתביעות הללו.

ט. משרד הבריאות לא פירסם ישירות הודעות לציבור בעניין בשר טחון. משרד הבריאות מעודד אירגוני צרכנים וגופים ציבוריים לפרסם ידיעות והבהרות בעניין בשר טחון ומידת הויהם שבו, והם מפרסמים הודעות לציבור הרחב.

5598. חובו של משרד הבריאות לעיריית בת-ים

חברת-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

לדברי ההנהלה של עיריית בת-ים הפר משרד הבריאות הסכם חתום שבו התחייב להשתתף בשכר האחיות והסגל המינהלי של 14 התחנות לבריאות המשפחה שב-עיר.

אנשי העירייה טוענים כי השתתפות משרד הבריאות הסתכמה עד עתה ב-55% בלבד מהתחייבותיו וחובותיו לעירייה, שהגיעו בראשית ינואר ל-6.8 מיליון לירות.

אודה לשר אם ישיב לי:

א. האם נכונות הטענות של הנהלת עיריית בת-ים?

ב. אם כן — מדוע לא נפרע החוב?

ג. מתי יש בדעת המשרד להעביר את חובותיו לעיריית בת-ים?

שר-הבריאות א. שופט:

א. לפי הסכם עם עיריית בת-ים משתתף משרד הבריאות ב-55% מהוצאות הפעלת השירות של התחנות לבריאות המשפחה. עד כה הועברו אליה 3.8 מיליון לירות על חשבון חוב בסך 6.8 מיליון לירות.

ב. יתרת החוב כלולה במסגרת המענק הכולל של הממשלה לרשויות המקומיות לקונסולידאציה של חובות הרשויות המקומיות.

ג. החל מראשית שנת הכספים 1980 חושבת תמיכת משרד הבריאות על קריטריוני שירות מוגדרים וקבועים מראש וכן ייקבע נוהל של העברה סדירה ושוטפת של התמיכה במסגרת הקריטריונים האמורים.

מדעים אלה הועברו לידיעתם של ראשי הערים הנוגעים בדבר.

3. האם המשך הבנייה אינו עומד בסתירה לצו הקפאת הבנייה?

4. האם אין בדעת השר להורות על הפסקת בניית מבנים אלה או, לפחות, הקפאתה, לנוכח המצוקה הכספית?

שר-הבריאות א. שופטק:

1. שיעור המיטות לאלף נפש בירושלים יעמוד עתה על 3.40, כאשר מובאות בחשבון המיטות במערב העיר בלבד, או על 4.17 אם נכלול את מיטות העיר המזרחית.

שיעור המיטות באזור שפלת החוף — 3.06.

2—3. אין כל התחייבות ממשלתית לתוספת בנייה בבית-החולים "הדסה" או בבית-החולים "משגב לדך".

4. אין משרד הבריאות יכול להורות על הפסקת הבנייה או הקפאתה.

5603. העסקתם של רופאים מתמחים

חבר-הכנסת מ. פבירור שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

אני למד מן העתונות שמשרד הודיע כי אין מקום במערכת שירותי הבריאות לקליטת בוגרי הפאקולטות לרפואה מתמחים וכי קיימת נטייה בין הנ"ל לירידה מן הארץ.

אי לכך אבקש להשיב לי:

1. האומנם אין אפשרות לקלוט את בוגרי הפאקולטות הנ"ל במערכת הרפואה, ומדוע?

2. בכמה מתמחים מדובר, כמה מהם הם בוגרי אוניברסיטאות בישראל וכמה בוגרי אוניברסיטאות בחוץ-לארץ?

3. האם נכונה השמועה שהמנהל הכללי של משרדך אמר למשלחת המתמחים: "אין לכם מה לחפש כאן, נסו בחוץ-לארץ"?

4. מה היא ההשקעה של המדינה בסטודנט הלומד רפואה באוניברסיטה ישראלית, מתחילת הלימודים ועד קבלת הדיפלומה ותום ההתמחות?

5. האם נבדקה אפשרות להקים בארץ מרכז רפואי לחולים מחוץ-לארץ, שיקלוט את עודף המתמחים והרופאים — אם אמנם יש כזה — ועלידי כך גם לתרום לפיתוח מערכת הבריאות וליצוא ידע?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. ניתן לקלוט את בוגרי הרפואה במערכת ההתמחות ברמה של השנה החולפת, אם-כי בחלק מהמקצועות מספר המקומות מוגבל. אין בטחון שכל הבוגרים אכן יוכלו להיקלט בהתמחות, אך כך היה המצב עד היום.

2. כ-300 בוגרי הארץ; כ-400 בוגרי חוץ-לארץ.

3. לא.

4. קשה להעריך את ההשקעה נטו, כיוון שהסטודנטים מנצלים מעבדות וציוד קיימים. הערכתנו השמרנית של כלל ההוצאות במשך שש שנות הלימוד היא מתחת ל-2 מיליון לירות.

5. אפשרות כזאת נבדקה.

שאנחנו משתתפים ב-50% ממחיר הקמת משפחות מספר, לא אניד שכל המשפחות, רוצות יותר. לא מעניין אותן מה סכום הכסף שבו אנחנו משתתפים אלא הן רוצות שניתן להן סובסידיה ישירה בשל ההוצאה הגבוהה שיש להן. אנחנו איננו יכולים לעשות זאת. אם נעמוד בפני משפחה מיוחדת שיש לה בעיה כזאת לא נעמוד, אולי בפני דרישה. אבל כשהם מכנסים אסיפות ופגישות ורוצים שגשנה את הנוהג וניתן לכל משפחה את מלוא הסכום, זאת איננו יכולים לעשות.

5601. יריעות בדבר פגיעת המחלה של הפה והטלפיים בילדים

חבר-הכנסת א. יגורי שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בעתון "יריעות אתרונות" מיום 28 בינואר 1980 נמסר כי מחלת הפה והטלפיים פגעה ב-10 ילדים באזור חולון.

המחלה אובחנה הן על-ידי רופא פרטי בחולון והן על-ידי רופא ילדים במרפאת קופת-החולים המעידי כי איבחן את המחלה אצל ילדים מספר.

אבקש מאת כבודו להשיב לי:

1. האם הפרטים נכונים?

2. אם הפרטים נכונים, האם יש בדעת שר הבריאות לבדוק את מקור המחלה באזור חולון?

3. האם יש בדעת השר לנקוט פעולות למניעת התפשטותה של מחלת הפה והטלפיים?

4. האם הילדים אשר לקו במחלת הפה והטלפיים מקבלים טיפול גאות לשם מניעת הסתבכות המחלה?

תשובת שר-הבריאות א. שופטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מקרי המחלה אשר תוארו בשאלתה אינם מקרים של מחלת הפה והטלפיים אלא הינם מקרים של stomatitis aphthosa, לאמור דלקת רירית הפה, מלווה כיבים שיטחיים וחולפים. מקרי מחלת הפה והטלפיים הם תופעה נדירה עד מאוד בבני-אדם ומוגבלת לחשיפה תעסוקתית.

5602. בנייה חדשה בבית-החולים בירושלים

חבר-הכנסת ב.צ. רובין שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

לאחרונה שמענו שבית-החולים חדש בירושלים נקלע לקשיים כתוצאה ממספר עודף של מיטות וכי רק בהתערבות משרד הבריאות נמנעה סגירתו. נמסר לי כי על-אף זאת נמשכת במרץ בנייתן של יחידות נוספות בבית-החולים "הדסה" ובבית-החולים החדש "משגב לדך".

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. מה הוא יחס מספר המיטות לגבי גודל האוכלוסייה בירושלים לעומת אזור שפלת החוף (הרצלית-אשדוד)?

2. מה התקציב לתוספת הבנייה בבית-החולים "הדסה" בעין-כרם וב"משגב לדך", ומה חלקה או התחייבותה של הממשלה לגבי בנייה זאת?

5604. עלות הטיפול בשיניים

חבר-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ס (20 בפברואר 1980):

לאחרונה פורסם המחקר החדש לריפוי שיניים, הכרזת מחירי מאקסימום לטיפולים רפואיים שונים.

אודה לשר אם ישיב לי:

א. מה היא העלות הריאלית של סתימה, הרכבת כתר חרסין, כתר זהב ותותבת של לסת אחת?

ב. כמה שעות עבודה, בממוצע, משקיע רופא שיניים בעשיית סתימה, הרכבת כתר וייצור תותבת של לסת אחת?

ג. על-פי המחקר החדש, מה היא הכנסתו החדשה הממוצעת של רופא שיניים העובד 8 שעות ביום?

ד. האם יש בכוונת המשרד לדאוג למסגרות סיוע לחולים שאין ידם משגת לעמוד במחירי הטיפול החדשים?

ה. כמה זמן יהיה המחקר החדש בתוקף, לנוכח האינפלציה?

שר-הבריאות א. שופט:

א. עלות של טיפול שיניים היא פונקציה של פארא-מטרים רבים שבתוכם קיימים מירוחים גדולים מאוד, כגון שכר דירה למרפאה, שעות ניצול המרפאה, גיל, עבודת הרופא וכד'. אין אפשרות לקבוע עלות אלא כמירוח. עלות סתימה — בין 250 לירות ועד 550 לירות; עלות כתר חרסין — בין 4,000 לירות ועד 7,000 לירות; עלות כתר זהב — בין 3,000 לירות ועד 6,000 לירות; עלות תותבת לסת אחת — בין 4,000 לירות ועד 8,000 לירות.

ב. שעות עבודה: סתימה, בממוצע — 35 דקות; כתר, בממוצע — 130 דקות; תותבת, בממוצע — 220 דקות.

ג. ההוצאות הריאליות של רופא שיניים נעות בין 42% ועד ל-60%. רוב רופאי השיניים בארץ עובדים כ-6 שעות ליום. למשרד אין אומדן ביחס להכנסתו של רופא השיניים.

ד. נזקקים בתמיכת משרד העבודה והרווחה כבר נהנים מטיפול שיניים מוזל בשיתוף פעולה עם המחלקה לבריאות השן במשרד הבריאות. כמו-כן נפתחו לאחרונה כמה מרפאות שיניים ציבוריות של האגודה "טוב וחסד" בבני-ברק, של אגודת "עזרת חולים עממית", של "האגודה למען המשפחה בישראל", של פרויקט שיקום שכונות באשקלון, כולן בעזרת המשרד, במגמה לשפר את המצב.

קופות-החולים הגדילו בצורה ניכרת את היקף השירותים הניתנים הציבוריים בארץ.

ה. בהתאם להחלטת המועצה להגבלים עסקיים יהיה המחקר בתוקף לפחות שלושה חודשים. לאחר מכן הרשות המינהלית רשאית לאשר עידכון בהתאם לעלויות הריאליות בשוק.

5605. פירסום זהותו של תורם כליה להשתלה

חבר-הכנסת ד. רוזליו שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ס (20 בפברואר 1980):

אמצעי הווקצרות פירסמו, על סמך הודעה של החוגים החרדיים, את זהותו של תורם כליה לשני חולים — החיל

יהושע סלומה, ז"ל. זהו מקרה חסר תקדים של הפקרת כללי האתיקה הרפואית ושמירת צינעת הפרט, והוא מנוגד לכל גורמה מקובלת. פירסום זה עלול לפגוע בעתיד בכל נושא ההשתלות בישראל, ולכן אני מבקש לשאל את כבוד השר:

1. מי האחראי לפירסום זהות התורם?
2. מה הם הנהלים הקשורים בכל נושא השתלת הכליות ושמירת כללי האתיקה בהקשר זה?
3. אילו אמצעים נקט השר לבדיקת הנושא ולמניעת מקרים דומים בעתיד?

תשובת שר-הבריאות א. שופט:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. האחראי לפירסום זהות התורם אינו ידוע לנו.
2. הנהל הקיים הוא חובת שמירת הסודיות הרפואית מצדם של כל המטופלים במי שמגופו נלקחת כליה להשתלה.
3. המנהל הכללי של המשרד הוציא הוראות נוספות כדי למנוע הישנות מקרים של מסירת מידע רפואי חסוי מצדו של הצוות הרפואי הסעודי, הפארא-רפואי והמינהלי בבתי-החולים.

5786. ידיעה בדבר קיצוצים בכוח-האדם בבית-הספר לרפואת שיניים בירושלים

חבר-הכנסת א. שפייר שאל את שר הבריאות ביום ג' באדר תש"ס (27 בפברואר 1980):

על-אף מדיניות משרד הבריאות להגדיל את מספר רופאי השיניים בארץ הורה המשרד לבית-הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית "הדסה" לקצץ ב-11% מכוח-האדם של המוסד.

לדברי דקאן המוסד ייפגעו מן הפיטורין בעיקר אנשי הסגל הזוטרי, העובדים באורח שוטף עם התלמידים. מכאן שהקיצוצים המתוכננים עלולים להביא, בסופו-של-דבר, להורדת רמה או הקטנת יכולת הקליטה של בית-הספר.

אודה לכבודו אם ישיב לי:

- א. האם אכן הורה המשרד לקצץ את התקנים בבית-הספר הנזכר בשיעור שצויין?
- ב. האם יגרום הקיצוץ להקטנת מספר התלמידים שיוכל המוסד לקלוט?
- ג. מה נעשה ומה הן תכניות המשרד על-מנת להגדיל את מספר תלמידי רפואת השיניים בישראל בשנים הקרובות?

שר-הבריאות א. שופט:

א. משרד הבריאות לא הורה לבית-הספר לרפואת שיניים לקצץ בכוח-האדם. להיפך, המשרד ביקש שלא לקצץ בפונקציות של הוראת רפואת שיניים כחלק מהקיצוצים של בית-החולים "הדסה" בירושלים.

ב. בבית-הספר לרפואת שיניים בארץ נענו לבקשת שר הבריאות והגדילו את מספר התלמידים, והמשרד דאג לעזור להם במענקים חד-פעמיים למטרה זו.

כמו-כן ביקש המשרד מהמועצה להשכלה גבוהה לבדוק את האפשרות להגדיל את מספר התלמידים בבית-הספר הקיימים ולשקול פתיחת בתי-ספר נוספים לרפואת שיניים בארץ.

2. מייד עם פירסום הידיעה בעתונות הורה המנכ"ל לבדוק את המקרה.
3. לאחר בדיקה ראשונית הוחלט למנות ועדת חקירה בנושא.
4. לאחר קבלת תוצאות החקירה יוסקו המסקנות הדרושות.

5790. אישפוזים כפויים של חולי נפש

חבר-הכנסת צ'י. ביטון שאל את שר הבריאות ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980):

בסימפוזיון שנערך בירושלים בימת האגודה לזכויות האזרח, ובו השתתפו משפטנים ופסיכיאטרים, אמר עורך-הדין הד"ר דן. שנית, מבית-הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל-אביב, כי עליי מחקר שערך מאושפ' זים מדי שנה 3,000 איש בבתי-חולים לחולי נפש בניגוד לרצונם.

אני מתכבד לשאול את כבוד השר:

1. האם מספר זה מדויק?
2. אם לא — מה הוא המספר המדויק של אנשים המאושפוזים מדי שנה בבתי-חולים לחולי נפש בניגוד לרצונם?
3. מה הם הקריטריונים לאישפוז אדם בניגוד לרצונו?
4. האם ברוב המקרים מובא הדבר לידיעת הפסיכיאטר המחוזי?
5. אם לא — מדוע?
6. מבקר המדינה התריע על כך שאנשים מאושפוזים בניגוד לרצונם. מה עשה מאז משרדו של אדוני בקשר לבעיה קשה זו?
7. האם לא יכול להיווצר מצב שמתוך נקמות אי-שית של קרוב משפחה יאושפו אדם בניגוד לרצונו?
8. מה עושה משרדו למנוע מצבים כאלה?
9. מה בדעת כבוד השר לעשות על-מנת להתמודד עם הסכנה הטמונה באישפוז חולים בניגוד לרצונם?

תשובת שר-הבריאות א. שפוטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המספר של 3,000 אישפוזים כפויים הוא הערכתי של הד"ר שנית.
2. המספר של אישפוזים כפויים הידוע לנו הוא כ-1,250 הוראות אישפוז פלוס 540 צווי בית-משפט, לשנה.
3. כפי שמוגן בחוק לטיפול בחולי נפש אישפוז כפוי יוכל להתבצע: א. לפי החלטה של מנהל בית-חולים במקרים שאישפוז אינו טובל דחי, אבל הוא חייב לשחרר את החולה לאחר חמישה ימים, אם לא יקבל אישור מטעם פסיכיאטר מחוזי (סעיף 3 בחוק וסעיף 7ג בחוק); ב. הוראת אישפוז של פסיכיאטר מחוזי (סעיפים 5 ו-7 של החוק), כאשר תהליטה הסופית לקבלת החולה ושיחרורו בידי מנהל בית-החולים; ג. צו אישפוז של בית-המשפט לפי סעיפים 6 או 6א, כאשר החלטה על שיחרור בידי הוועדה הפסיכיאטרית המחוזית; ד. אישפוזים כפויים לפי חוק סמים מסוכנים — האישפוז

5788. סגירת תחנות לבריאות הנפש

חבר-הכנסת צ'י. ביטון שאל את שר הבריאות ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980):

מתוך פירסומים בעתונות אני למד כי בדעת משרד הבריאות לסגור 100 תחנות לבריאות הנפש מתוך 800 התחנות הקיימות.

אבקש מאת כבוד השר להשיב לי:

1. האם ידיעה זו נכונה?
2. אם כן — מה בדעת השר לעשות כדי להגיש לאוכלוסייה שירותים רפואיים במקומות שבהם ייסגרו התחנות?
3. מה בדעת השר להציע לרופאים ולאחיות של התחנות המיועדות לסגירה?
4. האם נכונה הידיעה כי התחנות שייסגרו ממוקמות, בעיקרן, בישובים קטנים?
5. אם כן — מה האלטרנטיבה לשירותים בישובים אלה?
6. האם לא חושב כבוד השר שיש סכנה לחיי אנשים עקב סגירת תחנות הבריאות?
7. אם כן — מה בדעת כבוד השר לעשות בגדון?

תשובת שר-הבריאות א. שפוטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בארץ קיימות רק כ-20 תחנות לבריאות הנפש, וה' דיון על סגירה נוגע, לכל היותר, לאחת או שתיים מהן.

5789. אי-מתן טיפול מידי לפצוע בתאונת דרכים

חבר-הכנסת צ'י. ביטון שאל את שר הבריאות ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980):

בעתון "מעריב" מיום 15 בסברואר 1980 פורסמה ידיעה תחת הכותרת "פצוע אנוש לא קיבל טיפול במשך 4 שעות". בנוף הידיעה מסופר כי הד"ר קרול זיכר, רופא מאנגליה, הובא ביום ישי, 8 בפברואר 1980, לבית-החולים "כרמל" בחיפה כשהוא פצוע קשה מפגיעת מכונית. הוא נשאר מוטל ארבע שעות מחוסר הכרה מבלי שהוגשה לו העזרה הרפואית הדרושה.

אבקש מאת כבוד השר להשיב לי:

1. האם ידוע לאדוני המקרה הנ"ל?
2. מה נכון ומה לא נכון בידיעה שהופיעה ב"מעריב"?
3. מה בדעת אדוני לעשות במקרה הנ"ל?
4. האם יוסקו מסקנות לגבי הנהלים בבית-החולים "כרמל"?
5. מה בדעת אדוני לעשות כדי שמקרים כאלה לא יישנו?
6. האם בדעת משרד הבריאות להעמיד לדין את האחראים למקרה, אם יימצאו ראיות נגדם?

תשובת שר-הבריאות א. שפוטק:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המקרה ידוע.

כללית; 12 חודשי לימוד בישיבה; 6 חודשי תעסוקה כללית; 21–23 חודשי לימוד בישיבה.

ב. בתקופת שירותם של חיילי ישיבות-ההסדר בשרות רגלי משובצים החיילים המתאימים ליחידות מיבצעיות סדירות. הם משתתפים בתעסוקה מיבצעית ביחידות הסדירות ובאימונים יחידתיים ועוצבתיים.

ג. כן.

ד. בתקופה שבה החיילים לומדים בישיבה ניתן לקרוא להם לאימון בלבד.

הייתי מוסיף עוד הערה אחת: חיילי ישיבות-ההסדר הוכיחו את עצמם במלחמת יום-הכיפורים מעל ומעבר למצופה, וכן בשירותם בתעסוקה מיבצעית ובאימונים. חיילים אלה זכו להערכה ממפקדיהם, סיקוריהם וחבריהם בשירות ובמיוחד במלחמת יום-הכיפורים הם הפכו לשם דבר בחיל-השריון.

היו"ר ח. גרופמן:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אני מצטרף, כמובן, לכל השבחים שחלק כבוד סגן שר הבטחון לחיילי ישיבות-ההסדר, אבל אני רוצה לשאול שאלה קונקרטיות: האם נכון הדבר שחיילי ישיבות-ההסדר, בתקופה האחרונה לשירותם, בזמן שהם משובצים ביחידות מילואים, אינם משמשים בתפקידי אחזקה ביחידות מחסני חירום כפי שעושים חבריהם האחרים ביחידות מילואים קרביות? על כך שמעתי תלונה ולא יותר.

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

אין שום דבר יוצא-דופן. השיטה שהיתה נהוגה פעם, שלקראת סוף השירות מסוים אותם ביחידות מחסני חירום יחד עם חיילים אחרים, אינה תופסת עוד; ומשתדלים להציב אותם ביחידה עד סוף השירות. במידה שיש אנשי צוות מעבר לצרכים הם משתבצים ככל-חייל אחר.

5440. פיקוח על אישפוזם של חיילים

בבתי-החולים המשולבים עם צה"ל

חברת-הכנסת ת. אשל שאלה את שר הבטחון ביום י"ט בשבט תש"ם (6 בפברואר 1980):

לנוכח הוויכוח המתנהל היום בין משרד הבטחון ומשרד הבריאות על הטיפול הפסיכיאטרי הניתן לחיילים בבתי-חולים ממשלתיים לחולי נפש אודה לכבודו אם ישיב לי:

א. האם מקיים משרד הבטחון פיקוח ומעקב לגבי חיילים המאושפזים בבתי-חולים ממשלתיים?
ב. האם היו מקרים בעבר שבהם מנע צה"ל הפגית חולים לאישפוז בבתי-חולים או במחלקות ספציפיות משולבות, בגלל ביקורת צה"ל על רמתם הרפואית?
ג. אם כן — באילו מקרים ובאילו שטחי רפואה?
ד. מה הצעדים שנקטו על-ידי משרד הבטחון כדי להבטיח טיפול רפואי נאות לחיילים אשר מסיבות שונות שלטונות הצבא הוציאו מבת-החולים הממשלתיים?

תשובת סגן שר הבטחון מ. צפורי:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א-ד. בית-החולים "מורע" הינו בית-חולים ממ-

לפי החלטת בית-משפט והשיחור בידי ועדה שמונתה על-ידי משרד המשפטים.

4-5. כל המקרים של אישפוז כפוי חייבים להיות בידיעת הפסיכיאטר המחוזי ולפי הוראתו. אישפוז כפוי שלא בידיעתו הוא בניגוד לחוק.

6. ב-1977 פורסמו תקנות לטיפול בחולי נפש (השגת חת ופיקוח בבתי-חולים), ובהן פרק הקובע סדרי קבלה לאישפוז.

7-8. לפי החוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו—1955,

אין לאשפוז אדם בבית-חולים ללא בדיקה פסיכיאטרית. בתקנות שהוצאו לאחרונה על-ידי שר הבריאות נקבע שהבדיקה חייבת להתבצע על-ידי רופא מומחה בפסיכיאטריה.

על אישפוז כפוי-חוקי יש מערכת בקרה, המורכבת מהרופא הפסיכיאטר הבודק בשדה, הפסיכיאטר המחוזי המאשר את האישפוז הכפוי והפסיכיאטר בבית-החולים אשר בודק את החולה לפני קבלתו לאישפוז. האפשרות של אישפוז מתוך נקמנות אישית, אם כך, היא לא סבירה.

9. כפי שצויין לעיל יש שיפור בדאגה למערכת בקרה ואנו שוקדים כרגע על שינויים בחוק ובתקנות כדי להגביר את מודעות הציבור לזכויות המוגנות בחוק לטיפול בחולי נפש.

5248. שירותם הצבאי של חיילי ישיבות-ההסדר

חברת-הכנסת מ. פעיל שאל את שר הבטחון ביום י"ח בטבת תש"ם (7 בינואר 1980):

אבקש להשיב לי על השאלות הבאות הנוגעות להעסקתם של חיילי ישיבות-ההסדר בצה"ל:

א. מה השיטה המקובלת בצה"ל להעביר אימון טירון, אימון בסיסי ואימון מקצועי לחיילי ישיבות-ההסדר? מה הם משכי האימון?

האם לאחר האימון משובצים חיילי ישיבות-ההסדר ליחידות מיבצעיות סדירות? האם הם משתתפים בתעסוקה מיבצעית ביחידות הסדירות ובאימונים יחידתיים ועוצבתיים?

ג. האם קיימת תופעה שחיילי ישיבות-ההסדר משוברים בתקופת השירות הסדיר שלהם ביחידות מילואים מיבצעיות, במקום שישוּבצו ביחידות סדירות?

ד. האם לא משתתפים את חיילי ישיבות-ההסדר, המשובצים ביחידות המילואים, בתעסוקה של טיפול ל-אחזקת יחידות מחסני חירום, כפי שהדבר מקובל בכל הנוגע לשאר חיילי המילואים, לרבות מפקדים מיבצעיים?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

א. חיילי ישיבות-ההסדר מתחייבים לשירות משולב בלימוד למשך ארבע שנים, ובמקרה של הכשרה לקצונה — עוד לשישה חודשי שירות. ההתחייבות הכוללת משתרעת על סני 54 חודשים. חיילים בעלי פרוטיל קרבי מוכשרים במסלול חיל-השריון לפי הפירוט הזה: 9 חודשים — טירונות, הכשרה כאנשי צוות טאנק ותעסוקה מיבצעית; 12 חודשי לימודים בישיבה; 6 חודשים תעסוקה מיבצעית. קצינים משרתים, כאמור, 6 חודשים נוספים; 21 חודשי לימוד בישיבה. חיילים בעלי פרוטיל נמוך מוכשרים למקצועות אחרים בצה"ל לפי המסלול הזה: 7-9 חודשי טירונות, הכשרה מקצועית ותעסוקה

ב. למשרות בעלות סיווג בטחוני בשירות המדינה הורחב טופס הוויתור באופן שניתן יהיה לקבל כל מידע רפואי הנוגע למועמד ולמסרו לנציב שירות המדינה או למנכ"ל המשרד. המידע הרפואי המתקבל בבדיקות אלה הוגדר והוגבל רק למסגרת השיקולים הבטחוניים.

ג. חתימתו של העובד על הטופס האמור נעשית מתוך רצון חפשי.

הי"ר ח. גרוסמן :

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

מה יגיד לי כבוד סגן שר הבטחון אם אביא לו דוגמאות שמידע רפואי שנאסף בעקבות חתימתם של עובדים אלה הועבר ברבות הימים למוסדות ממוסדות שונים והש-תמשו בו לרעה בקבלתם של עובדים אלה אחר כך לעבודות אחרות ?

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

אני חושב שזה מעשה פלילי ואם יש עובדות כאלה צריך לטפל בהן בהתאם לחוק לגבי אדם שעבר על החוק. כוונת המחוקק בכללים אלה היא לוודא שלגבי אנשים הבאים לעבוד בשירות המדינה לא תצטרך המדינה לשאת בנטל האחריות לכל מיני בעיות רפואיות שהיו להם קודם. למשל, שלא לקבל אדם שאסור לו לשאת נשק ואם ישא נשק, שלא ישאלו אחר כך : הלא היה לו תיק ואיך נתנו בידו רובה ?

5491. בחירת שירותים בנקאים על-ידי חיילי

צבא-קבע

חבר-הכנסת י. פלומין שאל את שר הבטחון ביום כ"ו בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980) :

על-פי תלונה שקיבלתי מסתבר כי מחיילי-קבע נמנעת זכות בחירה חפשית לגבי שירותים בנקאיים, לרבות בעניין הצטרפות לקופת תגמולים.

אבקש להשיב לי :

1. האם יש ממש בתלונה ?
2. מה בדעת השר לעשות בנודן ?

תשובת סגן שר הבטחון מ. צפורי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. אין כל הגבלה על חיילי צבא-קבע מבחינת שירותים בנקאיים, פרט לעניין קופת התגמולים כפי שיוס-בר להלן. הוסבר לי שטובת ציבור משרת-הקבע מחייבת הצטרפות לקופת-גמל אחת. להשגת המטרה נקבעה חובת אנשי צבא-קבע להצטרף לקופת-גמל אחת באמצעות קרן החיילים בשירות-קבע בע"מ, מכוח פקודת מטכ"ל, שהות-קנה כבר בשנת 1963. הודות לריכוז הכספים ניתן להגיע לשיפור התנאים והגדלת העזרה הכספית המוענקת למשר-תי-הקבע על-ידי קרן החיילים בע"מ. בעבר היו למשרד הבטחון פניות של בנקים ואלה נענו שאם תוצע על-ידי בנק כלשהו הצעה בת-תחורות, הכוללת תנאים טובים יותר מהתנאים הניתנים כיום לכלל משרתי צבא-קבע על-ידי קופת התגמולים הקיימת — תיבדק ההצעה לגופה. למיטב ידיעתי טרם הוגשה הצעה כזאת.

שלתי, אולם אין הוא כלול במסגרת האישפוז המשולב. צה"ל מקיים פיקוח ומעקב לגבי חיילים מאושפזים בבתי-חולים ממשלתיים באמצעות חיל-הרפואה. חיל-הרפואה אינו מונע הפניית חיילים חולים לאישפוז בבתי-חולים או מחלקות המשולבים עם צה"ל.

5485. ידיעה בדבר שיחרור חיילים

משירות בשטחים

חבר-הכנסת ח. דרוקמן שאל את שר הבטחון ביום כ"ו בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980) :

לפי מה שנמסר בראדיו ובעתונות שיחרר שר הבטחון כמאה חיילים אשר סירבו לשרת בצה"ל בשטחים המ-שוחזרים ומילא את רצונם.

אודה לכבודו אם ישיב לי :

1. האם ידיעה זו נכונה ?
2. אם אכן יש אמת בידיעה זו, האין בזה משום פגיעה מוסרית באחיותנו בחלקי ארץ-ישראל אלה ועיר-עור המשמעת היסודית בצה"ל ?
3. אם אין אמת בידיעה זו, האם לא מן הראוי לפרסם הכחשה חד-משמעית על-מנת למנוע תופעות כאלה בעתיד ?

תשובת סגן שר הבטחון מ. צפורי :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. הידיעה אינה נכונה.

3. דרך הטיפול במקרים הספציפיים, שהובאו לידי-עת הציבור באמצעות כלי-התקשורת, היא המעידה על המדיניות העקרונית בנושא.

5486. הדרישה לויתור על סודיות רפואית

ממבקשי עבודה במשרד הבטחון

חבר-הכנסת מ. פעיל שאל את שר הבטחון ביום כ"ו בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980) :

צורך בזה טופס התחייבות לויתור על סודיות רפואית, שנדרש למלא אותו מבקש עבודה במשרד הקשור למשרד הבטחון.

רצוני לשאול את כבודו :

- א. האם נדרש כל מבקש עבודה במשרד הבטחון, או במשרד הקשור אליו, לחתום על טופס זה או דומה לו ?
- ב. אם לא — האם יש עבודות מסוימות שמבקשיהן נדרשים לחתום על טופס זה ? אילו הן ?
- ג. מה הוא הבסיס החוקי לדרישה לויתור על חסיון רפואי ?

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

א. טופס ויתור על סודיות רפואית נהוג בשירות המדינה על שנים רבות וחל על כל מועמד למינוי לשירות המדינה. הצורך בויתור על סודיות רפואית נובע מדרישת החוק לקיום בדיקות רפואיות של המועמדים לשירות המדינה.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
יש שם בתים מספר ששופצו על-ידי הרב לוינגר וחבריו, בלי שהממשל הצבאי התערב בכלל בכך. האם ידוע לך על כך והאם היה זה בהסכמתך?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:
לא ידוע לי. היות שאני עצמי מטפל בפרויקט הזה הייתי שמח אם מישהו היה תורם לשיפוץ הבתים. אך אף איש אחד לא תרם. כל השיפוץ שנעשה שם, לפחות עד לפני חודש יוני — מאז לא הייתי במקום — נעשה רק על-ידי קבלנים שנשכרו על-ידי הממשל הצבאי ומומנו על-ידי משרד הפנים ומשרד הדתות. שום משרד ממשלתי אחר לא השתתף בזה.

5582. אייחלת העוצר בחברון על תושביה היהודים

חברת-הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבטחון ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בכתבת טלוויזיה, שנעשתה בחברון במשך ימי העוצר האחרון, נראו תושבים יהודים מהלכים בעיר באופן חפשי.

רצוני לשאול את כבודו:

1. האם העוצר שהיה בחברון הוטל על התושבים הערבים בלבד או על השטח כולו?
2. אילו בדיקות נערכות לאנשים הנעצרים בזמן עוצר כדי לוודא את לאומיותם?
3. האם זהו נוהג כללי בשטחים המותזקים בזמן עוצר?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

1—3. א. העוצר הוטל על האזור המרכזי בחברון וכן על חלק של היער העתיקה; ב. לחושבי קריית-ארבע ובית-הדסה אופשרה תנועה רגלית חפשית באזור העוצר לכיוון בית-הדסה ולכיוון מערת-המכפלה; ג. ב-10 בפברואר 1980, בין השעות 13:00—17:00, התקיימה אזכרה ליהושע סלומה, ז"ל, בתחום העוצר, ועליכן הותרה לבאי האזכרה תנועה חפשית באזור העוצר; ד. כאשר היה ספק באשר ללאומיותו של אדם מסוים נבדקה תעודת הזהות שלו.

היו"ר ח. גרופמן:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

כבוד סגן השר, האם הכתבה בטלוויזיה, וגם דבריו שלך כרגע אינם מצביעים על שיטה חדשה של הטלת עוצר, שאינה טריטוריאלית אלא אתנית, כלומר העוצר חל לפי לאומיותו של אדם ולא לפי המקום?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

בהחלט זה היה עוצר אתני. יש הבדל בין הקרבנות לבין התוקפים. יהודים בחברון לא רצחו שום ערבי, לא בימים אלה ולא בעבר. אין שום סיבה למנוע מהיהודים תנועה חפשית למקומות שהם זקוקים ללכת לשם בלי שיתרצצו בעיר בנתיב מסוים, כיוון שאחד מהיהודים נרצח.

5573. השתמטות בנות משירות צבאי על-ידי

מתן הצהרות-שווא

חברת-הכנסת ש. דורון שאלה את שר הבטחון ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

ידוע כי צעירות רבות החייבות בשירות לצה"ל משתמטות מחובתן הלאומית ומקבלות פטור מן השירות הצבאי, מטעמים שבהכרח דתית, על-ידי הצהרת-שווא.

אי לכך אבקש מאת כבודו להשיב לי:

1. כמה צעירות כאלה הובאו לדין על הצהרת-שווא?
2. מה הם פסקי-הדין שנפסקו לצעירות אלה?
3. מה בדעת השר לעשות כדי להגביר את הביקורת ולמנוע השתמטות משירות בצה"ל?

תשובת סגן שר הבטחון מ. צפורי:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. עד כה נפתחו תיקים כנגד 20 בנות.
2. ארבע מאות בנות הורשעו וגזרי-הדין לשלוש מהן היו: א. חודשיים מאסר על-תנאי ו-3,000 לירות קנס; ב. 9 חודשי מאסר, מהם 8 על-תנאי, ו-3,000 לירות קנס; ג. 12 חודשי מאסר, מהם 9 על-תנאי, ו-9,000 לירות קנס.

3. משרד הבטחון עומד לפרסם מכרו נוסף לחברות חקירה פרטיות על-מנת לאתר בנות המצהירות הצהרות-שווא, במגמה להרתיע ממתן הצהרות שכאלה.

5575. שיפוץ בתים הסמכים לבית-הכנסת אברהם אבינו בחברון

חברת-הכנסת ש. אלוני שאלה את שר הבטחון ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בחודש זה (פברואר 1980) הסתיים שיפוצם של ארבעה בתים, מבני מגורים הנמצאים בקירבת מקום לבית-הכנסת אברהם אבינו בחברון.

אבקש מאת כבודו להשיב לי:

1. מי שיפץ בתים אלו, מי מימן את שיפוצם ולאילו צורך? מי מחזיק בבתים אלה כיום ולמי הם מיועדים?
2. מתי הוחלט על שיפוצם של בתים אלה בממשלה, או בוועדה מועדונית, אם הוחלט? מתי פורסמה החלטה זו ועל-ידי מי ניתנו ההוראות לביצוע?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

1—2. ממשלת ישראל החליטה ב-16 באוקטובר 1976 על השלמת השיפוץ של בניין בית-הכנסת אברהם אבינו שבחברון. תוך כדי עבודות החשיפה והשיפוץ של האתר הוברר כי המבנים הנמצאים בחלקו הצפוני והמזרחי של בית-הכנסת זקוקים לחיזוק יסודותיהם על-מנת למנוע את הריסתם. יסודות המבנים חוזקו ושופצו ומתגוררות בהם משפחות ערביות שגרו בהם לפני ביצוע החשיפה. השיפוץ בוצע באמצעות הממשל הצבאי, כאשר התקציב ניתן במשותף על-ידי משרד הדתות ומשרד הבטחון.

היו"ר ח. גרופמן:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת אלוני.

מאיר פטיל (מחנה שלי):
אבל חיילי צה"ל —

היו"ר ח. גרופמן:
זו שאלה שלישית.

5752. פתיחת סניפי בנקים במחנות צה"ל

חבר-הכנסת מ. ל. מרון שאל את שר הבטחון ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בזה הנני מבקש להסב את תשומת-לבו של השר לכך שבמחנות צה"ל מסוימים קיימים סניפי בנק הפועלים בע"מ ולא ניתנת אפשרות לשום בנק אחר לפתוח משרד בנק.

אי לכך אבקש מאת כבוד השר להשיב לי:

1. האם יש לאפשר גם לבנק נוסף לפתוח משרד בנק במחנות צה"ל, ולא — האין לראות בכך אפליה לטובת בנק הפועלים ולרעת בנקים אחרים?

2. אם אין רצון להרחבות בפתיחת משרדי בנק בתוך מחנה צה"ל, האם לא רצוי לאפשר לבנקים לחלק ביניהן את הזכות לפתיחת משרדים, באופן שבנקים המעוניינים בכך יוכלו כל אחד להיות מיוצג באופן יחסי לגדלו בתוככי מחנות צה"ל?

תשובת סגן שר הבטחון מ. צפורי:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בשום מחנה צבאי לא קיים סניף של בנק הפועלים. בשישה מחנות צה"ל קיימים סניפים של בנק אוצר החייל, המיועדים לשרת את מערכת הבטחון ואת חיילי היחידה.

5754. נקיטת צעדים נגד האשמים בכריתת היער השמור שליד נווה-צוף

חבר-הכנסת מ. פטיל שאל את שר הבטחון ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בעקבות מעשה כריתת היער השמור שליד נווה-צוף ביום ג', 12 בפברואר 1980, רצוני לשאול:

א. האם נפתחה חקירת של זרועות הבטחון במרשה זו?

ב. האם נעצרו החשודים לחקירה?

ג. האם יועמדו לדין, ומתי?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

א-ג. קציני-מטה של רשות שמורות הטבע הגיש תלונה למשטרת רמאללה. הנושא נמצא, איפוא, בחקירת המשטרה.

היו"ר ח. גרופמן:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת פטיל.

מאיר פטיל (מחנה שלי):

בהנחה שנעשה שם מעשה פשע, האם מוכן סגן שר הבטחון להתחייב כאן שאם יימצאו האשמים הם יועמדו לדין, גם אם מבחינה אתנית הם יהיו, במקרה, יהודים?

מאיר פטיל (מחנה שלי):

כאשר בחלחול נרצחו שני ערבים, איפה היה עוצר זה מעניין. כאשר נרצחו שני הילדים הערבים בחלחול, האם היה עוצר בקריית-ארבע או שוב היה עוצר רק בחלחול הערבית?

5584. הזמנת עזרה רפואית בשעת עוצר

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבטחון ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בכתבת הטלוויזיה שנערכה בחברון בזמן העוצר בעיר רואיין ערבי שבתו הקטנה סבלה מכוויות בכל חלקי גופה. כששאל מדוע אינו מועיק את החיילים כדי לקחתה לבית-חולים אמר שבדואי יכו אותו מכות רצח. לא באה על דברים אלה כל הכחשה.

אבקש לשאול את כבודו:

1. אילו סידורים נעשו בעת העוצר לטיפול אפשרי בחולים ופצועים?

2. האם חיילים נוהגים להכות תושבי העיר "מכות רצח"?

3. האם ננקטה שיטה למנוע מקרים מסוג זה?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

1. לאמבולאנס של בית-החולים בחברון, לרופאים ולצוות הרפואי ניתן אישור לגנוע באופן חפשי בתחום העוצר. בית-החולים בחברון פעל כרגיל משך כל תקופת העוצר.

2. התשובה שלילית.

היו"ר ח. גרופמן:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

כבוד סגן השר, אני חוזר עוד פעם לאותו שידור בטלוויזיה, בשידור הזה רואיין, מרחוק, ערבי אשר בתו לקחה בכוחות קשות, כדבריי. כאשר נשאל מדוע אינו מועיק עזרה רפואית אמר שהוא פוחד לצאת לרחוב, מפני שיקבל מכות רצח. השאלה היא: האם נעשו סידורים כדי לאפשר לאנשים, במקרים חמורים כאלה, להועיק עזרה, ואילו אמצעים ננקטו כדי שהאנשים יידעו שיש אפשרות כזאת?

אולי בהזמנות זו יסביר כבוד סגן השר מדוע לא הוטל עוצר כאשר נהרגו הילדים בחלחול?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

כאשר נדון בחלחול, אענה. בהזמנות זו איננו חורגים מן הנושא לנושא של חלחול. יש לי עוד כמה תשובות על שאלות שלא שאלת. הסגל הרפואי של בית-החולים ידע ונע באופן חפשי, אינני יודע אם הכריזו על כך ברמקולים או לא, אבל כל אורח שרצה לקרוא לרופא יכול היה לעשות זאת. איני מתייחס לשאלה אם חיילים נוהגים להכות את תושבי העיר מכות רצח, כפי שאינני שואל אם אתה נוהג להכות את אשתך. איזו שאלה זו? חיילי צבא הגנה לישראל, בכל הדורות, נוהגים בהתאם לפקודות. אשר להריגה, הלוואי שבעמים אחרים לא יהיו יותר חריגים מאשר אצלנו.

פנן שר הבטחון מ. צפורי :

בתשובה על שאלתה זו לא פירטתי. בתשובה על שאלתה אחרת כן פירטתי. האזור שבו מדובר הוא אזור שאושר כאתר בנייה. דרוש לפעמים זמן למצוא את האתר ראים לחריגה. כשם שאנשים מסיני עומדים כעת לדין יעמדו גם אלה לדין, אם תימצא חריגה מהחוק. חוץ מזה, כדאי גם להיות קצת הוגנים כלפי יהודים אלה הרוצים ליישב את יהודה ושומרון. בשפלה, מדי יום ביומו, עוקרים אלפי עצים נושאי-פרי כדי להקים "סלאמס" נוספים ואף אחד ממגיני הטבע אינו נועץ לעניין.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

לא נכון.

פנן שר הבטחון מ. צפורי :

אני, לפחות, במשך שלוש השנים כאן לא שמעתי בכנסת על פרס שנעקר או על מטע פרי שנעקר.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

לא נכון.

פנן שר הבטחון מ. צפורי :

תראה לי.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

מובן שבוה צריך לספל שר הפנים, שהרי עדיין אין ממשל צבאי במדינת ישראל.

5755. פעילות הוועדה הירדנית-אש"פית

ביהודה ובשומרון

חברת-הכנסת ג. כהן שאלה את שר הבטחון ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

בעתון "מעריב" מיום 6 בפברואר 1980 נמסר כי ראשי הערים בית-לחם, בית-סחור ובית-ג'אלה זומנו לוועדה ירדנית-אש"פית, הפועלת ביהודה ושומרון, ונדרשו להציג תכניות פיתוח לעריהם. זאת לאחר שהוועדה החליטה להזרים כספים רבים לערים הללו, לבלימת ההגירה מהן.

אודה לכבודו אם יואיל להשיב לי :

1. הנכונה הידיעה האמורה ?

2. מדוע לא תופסק פעילות הוועדה האש"פית ומדוע לא ייאסר על ראשי הערים לקיים מגע אתה ?

3. כמה כסף הורמה הוועדה ליהודה ולשומרון בשנתיים האחרונות, והאם דיוח על כך למשרד האוצר הן לצרכי מיסוי והן לצרכי בדיקת ההשפעה האינפלציונית של הורמה זו ?

תשובת פנן שר הבטחון מ. צפורי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. כל עוד מקורו של הכסף בירדן וייעודו פיתוח אזורי בשטחים, אינני רואה מדוע עלינו להסמיק את הורמתו.

3. הסיוע בשנת 1975 הסתכם ב-240 מיליון לירות. הורמת הסיוע נתונה למעקב שוטף ומדווח עליו למשרד האוצר. עלימי החוק הירדני פטורים ממס הכנסה תגמולים חד-צדדיים שמקבלות רשויות מקומיות. כלל זה יפה גם בישראל, בחוקי פקודת מס ההכנסה, סעיף 9 (3).

5781. נקיפת עצים נגד האשמים בעקירת היער

שליר נווה-צוף

חברת-הכנסת צ. בימון שאל את שר הבטחון ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980) :

מתוך פירסומים בעתונות אני מבין שהממשל הצבאי יודע מי הם האנשים שעקרו את היער בדיר-ניואם, וה-כוונה היא שמלבד הידיעה כי מתנחלי נווה-צוף הם האנשים, יש בידי אנשי הצבא והממשל מידע מי היה האחראי למתן ההוראה למתנחלים לעקור את היער.

אבקש מאת כבודו להשיב לי :

1. האם יודעים צה"ל והממשל מי האחראי למעשה הזה ?

2. האם יש בדעת שלטונות הצבא להעמיד את האחראים לדין ?

3. מדוע לא נעצרו לחקירה מבצעי המעשה ?

4. האם יש בדעת הממשל לבקש מהמתנחלים בנווה-צוף לנטוע מחדש את היער ?

5. אם לא — מדוע ?

תשובת פנן שר הבטחון מ. צפורי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. תושבי נווה-צוף הודו בביצוע חשיפת השטח.

2-3. הנושא בחקירת המשטרה.

4-5. השטח שנחשף כלול בשטח המיועד לתיכנון הישוב. בגמר התיכנון יובאו התכניות לאישור מועצת התיכנון העליונה ועלימי תיכנון זה ייקבע שיקומו של החורש. הדבר תואם גם את המלצות ועדת-המשנה של הכנסת לאיכות הסביבה בעניין זה.

5858. תלונתם של שני תושבי חברון על הכאתם

ונרימת נזקים להם

חברת-הכנסת ש. אלוני שאלה את שר הבטחון ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980) :

ביום שבת, 2 בפברואר 1980, הוכה מכות קשות מר ג'אדאללה ג'עברי, בן 70, מתברון על-ידי שלושה בר-יונים שהם, לדבריו, תושבי קריית-ארבע. הנ"ל נמצא בבית-החולים "עליה" בחברון במצב קשה, וקיים חשש לאבדן ראייתו. ביתו של הנ"ל נמצא בסמוך לקריית-ארבע, והוא היה נתון כבר פעמים מספר ללחצים ולהתנכלויות פסיכיות מצד דיירי הקריה, הרוצים לסלקו מביתו על-מנת לרשת את נכסיו הנמצאים בקירבת הקריה. כן התנכלו באותו יום בבית משפחת אדריס, המתגוררת בקירבת מקום, וניסצו את השמשות בביתה. בשני המקרים לא נפתחו תיקים ולא היתה שום תגובה מצד הרשויות, גם לא נעשה כל מאמץ לאתר את העבריינים.

אבקש מכבודו להשיב לי :

על שום מה לא נפתחה, עד לשעת כתיבת דברים אלה, כל חקירה בגדון, אף שהדברים ידועים ומפורסמים וקיימת ידיעה ברורה כי בוצע מעשה פלילי ?

תשובת פנן שר הבטחון מ. צפורי :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

שני המקרים נחקרו על-ידי משטרת ישראל, כמקובל.

ה. חוק רשות שדות התעופה (הוראת שעה), תש"ם—1980 * (קריאה ראשונה)

אני רוצה לברך גם על הצעת החוק הזאת, שהיא מסימני הזמן. אמנם הייתי מצפה לכך שהגורמאליזאציה בינינו ובין מצרים תהיה הרבה יותר מהירה. אני מצטער על כך שממשלת הליכוד, לאחר שחתמה על חוזה השלום, עושה את הכול כדי להקשות על נשיא מצרים ואת תהליך הנורמאליזאציה. אני רואה בהאטת תהליך הנורמאליזאציה את אחת התוצאות המדיניות של הפרובוקאציות התכופות, היומיומיות כמעט, של ממשלת הליכוד, המערימה מכשולים לפני ממשלת מצרים.

אני חושב שהרעיון למסור את המסוף בידי רשות נמלית-התעופה הוא רעיון טוב. אגב, אינני יודע מדוע היא נקראת "רשות שדות-התעופה" ולא "רשות נמלית-התעופה", כי הרי מדובר על נמלים — — —

שרי-התחבורה ח. לנדא :

מדובר על שדות תעופה.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

שדה תעופה זה דבר צבאי.

שרי-התחבורה ח. לנדא :

נמל כולל את כל האינסטאלאציות, את הטרמינאלים וכו'.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

אני מציע לשקול את החלפת השם. אולם הרעיון למסור לרשות זו — יהיה שמה כאשר יהיה — את המסוף הוא רעיון טוב.

עליתי הסעם על הדוכן כדי להשמיע באוזני כבוד השר את הדאגה הציבורית הגוברת והולכת לגבי תיפקוד משרד התחבורה בכלל ורשות שדות-התעופה בפרט. סביר רני שעל כבוד השר למסור לכנסת בהקדם האפשרי הודעה על המצב ברשות הזאת, בתשובה על התלונות החמורות על מצב בטיחות התעופה האזרחית בישראל, שהושמעו בפומבי על-ידי הטייסים והרשות עצמה. הם הטוענים שאם עד כה לא אירעו תאונות תעופה קטלניות, הרי זה רק עניין של מזל, התערבות משמיים. גוברת במדינה ההרגשה שמשרד זה מתפקד עוד פחות משאר משרדי הממשלה. אני מצפה לכך שכבוד השר ימצא בהקדם הזה דמיון למסור לכנסת על הצעדים שהוא מתכוון לנקוט כדי לתקן את המצב של התעופה האזרחית הישראלית.

היו"ר ח. גרופמן :

חברי הכנסת, לפנינו רק הצעה אחת, להעביר את הצעת החוק לוועדת הכלכלה. אני מעמידה אותה להצבעה.

ה צ ב ע

ההצעה להעביר את הצעת חוק רשות שדות התעופה (הוראת שעה), תש"ם—1980, לוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ח. גרופמן :

אנחנו עוברים לחוק רשות שדות-התעופה (הוראת שעה), תש"ם—1980 — קריאה ראשונה. רשות הדיבור לשר התחבורה.

שרי-התחבורה ח. לנדא :

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בנספח השלישי להסכם השלום בין ישראל לבין מצרים הובטחה זכות תנועה חפשית של בני-אדם וכלי-רכב של שתי המדינות ביניהן. בימים אלה מתנהל משא-ומתן בין נציגי משרד התחבורה לבין נציגי הרשויות המקבילות של מצרים, להשגת הסכם בדבר תחבורה יבשתית בין ישראל לבין מצרים, אשר ייכנס לתקפו עם חתימתו. מדובר בהסדרים ובנהלים לגבי מעבר רכב פרטי גרידא, בשני הכיוונים, תוך תקווה כי בעתיד ניתן יהיה להרחיב את ההסדר גם על אוטובוסים ורכב-משא. מעבר הרכב הפרטי יהיה בתחנת מעבר זמנית בנאות-סיני — בצד הישראלי ובאל-עריש — בצד המצרי. ייתכן כי בעתיד תיתוספנה תחנות מעבר על זו העומדת להיות מופעלת עתה.

לאור העובדה כי תחנות הכניסה לישראל באוויר ובים מופעלות כיום על-ידי רשויות של משרד התחבורה, רשות הנמלים ורשות שדות-התעופה, ועלי-מנת להקל את ההתארגנות המהירה הנדרשת להפעלת המסוף בנאות-סיני, הוחלט להטיל את הפעלתו על רשות שדות-התעופה.

בחוק רשות שדות-התעופה, תשל"ז—1977, נקבעו מסגרות אחריות, סמכויותיה ותפקידיה של רשות שדות-התעופה. מסגרות אלה מוגבלות לשדות-התעופה של הרשות בלבד. הטלת אחריות ההפעלה והניהול של תחנת המעבר בנאות-סיני ותחנות מעבר יבשתיות נוספות על הרשות מחייבת, לכן, חקיקת חוק מיוחד שיחול כהוראת-שעה עד מועד שייקבע על-ידי שר התחבורה, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת. החוק המוצע יאפשר לרשות שדות-התעופה לבצע את המשימה האמורה.

גברתי היושבת-ראש, אני מציע לאשר את החוק המוצע בקריאה ראשונה ולהעבירו לוועדת הכלכלה של הכנסת, להכנתו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר ח. גרופמן :

אדוני השר, תרשה לי בהזדמנות זו לברך אותך לשוכן לעבודה ולאחל לך בריאות טובה.

שרי-התחבורה ח. לנדא :

תודה רבה.

היו"ר ח. גרופמן :

הדיון הוא אישי. גרשם רק חברי-הכנסת אבנרי. רשות הדיבור ניתנת לו.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, גם אני רוצה לברך את השר על החלטתו.

* רשומות (הצעות חוק, חוב' 1449).

ו. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 39), תש"ם—1980
(קריאה ראשונה)

למלא את חובותיו הפיסקאליות שנקבעו בחוק ויתרום בכך ליצירת יתר הבנה עם רשויות המס.
גברתי היושבת-ראש, אבקש להעביר את הצעת החוק לוועדת הכספים.

היו"ר ח. גרוסמן :

הדיון הוא אישי. חבר הכנסת היחיד שגרשם לדיון זה הוא חבר-הכנסת משל. בבקשה.

ירוחם משל (המערך) :

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, שמעת' בתשומת לב את דברי שר האוצר, ובאמת נוגעת ללב הרגישות שיש לאדוני שר האוצר — כדי לעודד את אזרחי המדינה שישלמו קצת יותר מוקדם את המקדמות למס ההכנסה מוצע לתת תמריץ לכך.

בדברי ההסבר לסעיפים 1 ו-2 בהצעת החוק נאמר : "מתברר שתקופה זו קצרה מדי לחלק מהנישומים ומשום כך מוצע להאריכה בחודש נוסף ; עם זאת, כדי לעודד הגשת דו"חות מוקדם ככל האפשר, מוצע לתת תמריץ של פטור מהריבית החלה על סכומי מס ששולמו לאחר תום שנת המס. התמריץ גדול יותר ככל שמועד הגשת הדו"ח מוקדם יותר. להקדמת הגשת הדו"ח מספר יתרו-נות : היא תביא להקדמת תשלומי מס, תמנע עומס מינהלי במשרדי השומה בתקופה קצרה, ותאפשר הקדמת הטיפול בדו"חות שיוגשו במועד מוקדם."

אני באמת מודה בכך ששר האוצר מגלה פה רוחב-לב ורגישות חשובה לגבי מי שישלמו את הדו"חות מוקדם ככל האפשר. אולם, אדוני שר האוצר, למה יש לך רגישות סלקטיבית ? למה ? למה אתה מגלה רוחב-לב לגבי חלק מאזרחי ישראל וקשיחות-לב לגבי חלק אחר ? האם אותו הגיון לא מצדיק שכל העובדים השכירים, שמהם מנכים את המסים במקור, יזכו באיוו שהיא הטבה ? הרי מנכים להם את המסים עוד לפני שהם מקבלים את משכורתם. אמנם התגלה עכשיו שיש מעסיקים מסויימים המנכים את המס מהכספים המגיעים מעובדיהם, אבל אינם מעבי-רים את הסכומים שנוכו למשרד האוצר, ועתה צריך להטיל עליהם קנסות. למרות זאת אתה מגלה כלפיהם רוחב-לב ואתה שוכח את חטאי העבר של חלק מהם.

מהמשכורת ברוטו של העובדים השכירים מנכים את מס ההכנסה, וזה מובן ומקובל, אולם מהברוטו מנכים מהשכירים את האחוז המגיע לביטוח הלאומי. מדוע לא מוצדק להעניק לשכירים מה שהתקיים שנים רבות — 5% הנחה ממס הכנסה לכל אלה שמנכים ממשכורתם את המסים במקור ? האם זה לא מוצדק ? האם לא מוצדק שאותו שר אוצר, המתחשב כל כך במגיישים את הדו"ח מאוחר יותר וממריץ אותם להגישו מוקדם ככל האפשר, יתן תמריץ כלשהו גם לשכירים שממשכורתם מנוכה המס במקור ? הרי לפי הפירוט שיש להממונה על הכנסות המדינה אותם שכירים מכניסים לאוצר סכומים באחוזים גדלים והולכים בהשוואה לעצמאים.

היו"ר ח. גרוסמן :

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 39), תש"ם—1980 — קריאה ראשונה. את החוק יביא שר האוצר.

שר-האוצר י. הורביץ :

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, התיקון האמור נעשה במסגרת מדיניות האוצר לפשט תהליכים הנוגעים לפקודת מס הכנסה ועל-ידי כך להקל על משלמי המס. התיקון מתייחס לשלושה נושאים : (א) הארכת המועד להגשת הדו"ח השנתי של ההכנסות ; (ב) תמריץ חיובי להקדמת הגשת הדו"ח השנתי ; (ג) פישוט המהלך של קיוו ניכוי מס במקור כנגד המקדמה השנתית.

התיקון הראשון דוחה בחודש ימים את מועד הגשת הדו"ח השנתי של נישומים שאינם מנהלים את פנקסי החשבונות שלהם לפי השיטה הכפולה. המועד להגשת הדו"ח הווז מ-30 ביוני ל-31 ביולי. תיקון זה היה דרוש על רקע המדיניות התקיפה שגילו רשויות אגף מס הכנסה כנגד נישומים שלא הקפידו להגיש את הדו"ח השנתי במועד החוקי. מדיניות זו נשאה פרי, ובשנה שחלפה ניכר שיפור רציני בנושא זה. התיקון נועד, איפוא, לאפשר לנישום שהוא צייתן והרוצה להגיש את הדו"ח במועד, לעשות כן. הוות המועד בחודש ימים תאפשר לנישומים לעשות את כל הדרוש כדי להגיש את הדו"ח במועד.

התיקון השני בהצעת החוק נותן תמריץ בצורת ביטול או הנחה מהריבית שחייב הנישום בעד התקופה המתחילה בתום שנת המס, בקשר להפרשי מס על-פי הדו"ח שהגיש. התמריץ הוא מודרג ונע בין פטור מלא מריבית לבין הנחה של 25% מהריבית. התמריץ נועד להשיג שתי מטרות : (א) הקדמת תשלום המס המגיע על חשבון הדו"ח השנתי לעומת החובה לשלם את המס, שהיא צמודה למועד החוקי להגשת הדו"ח ; (ב) הקלה בעומס המוטל על אגף מס הכנסה לקלוט במועד אחד את הדו"חות הרבים המגיעים אליו. הקדמת הקבלה של חלק מהדו"חות תביא לפיזור העומס על פני תקופה ארוכה יותר.

התיקון השלישי מפשט בצורה משמעותית ביותר את ההתחשבויות השוטפות של נישומים עם שלטונות המס בכל הנוגע לתשלום מקדמות מחו גיטא, ומאידך גיסא ניכוי מס במקור שנעשו מתשלומים שקיבלו. סעיף 177 לפקודת מס הכנסה קובע כי סכום שנוכה בשנת המס במקור, יראוהו כתשלום על חשבון המקדמה השנתית השוטפת. התיקון בא למנוע מנישומים רבים, שמהם נוכה מס במקור, את הצורך לבוא למשרדי השומה ולהתחשבן עם פקיד השומה בעניין זה. על-פי התיקון יוכל כל נישום לקזז בעצמו את המס שנוכה במקור מהמקדמה ולשלם רק את יתרת המקדמה. מאחר שהתיקון מבוסס על אמוו מלא שניתן בנישום, שיעשה במודיעו את מלאכת הקיוו, נקבע בהצעה קנס אדמיניסטרטיבי למי שמפר את התנאים שנקבעו בחוק לצורך הקיוו.

אין לי ספק כי תיקון זה יקל על ציבור הנישומים

סגן שר הבטחון מ. צפורי :
והתשלומים הם רטרואקטיביים.

ירוחם משל (המערך) :

אדוני סגן שר הבטחון, אני עדיין לא שמעתי שכאשר ההסתדרות משיגה הנחות אתה מוותר עליהן ומחזיר אותן. אתה לעולם לא תומך במאבק שלנו, אבל כאשר אנו משיגים הנחות במדרגות המס אתה בולע זאת די יפה.

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

לא הבנת אותי, הפעם אני דווקא תומך בך.

ירוחם משל (המערך) :

אני גם קראתי שאתה משלם בצורה מסודרת את מסי ההסתדרות, אף שכינית אותה בשם "מאפיה".

אני מבקש משר האוצר שלא לגלות רוחב-לב סלק-טיבי ולהתחשב בפועלי ישראל, שמהם מנכים את המסים מדי חודש בחודשו וההכנסה הפנויה שלהם הולכת וקטנה. הם משלמים מס הכנסה, הם משלמים ביטוח לאומי בטרם קבלת משכורתם, וכל זה משכרם ברוטו. אף שאנו מדברים על שכר ריאלי אוכיח לך בשיחות שנקיים כי ההכנסה הפנויה הולכת וקטנה. מה זה, למעשה, שכר ריאלי? הרי זה רק ההשוואה היחסית בין השכר לבין המ-חירים. ומה אומרת הכנסה פנויה? השכר משלם מס הכנסה משכרו ברוטו, הוא משלם ביטוח לאומי משכרו ברוטו, הוא משלם מסי עיריה משכרו ברוטו, הוא משלם אגרת חינוך משכרו ברוטו — וההכנסה הפנויה מצטמקת. ריבוננו של-עולם, למה השכירים יישבו בשקט כאשר הם לא משיגים שום הבנה מצד האוצר? זאת בשעה שאתה מגיש הצעת חוק ומגלה הבנה למי שאינם מספיקים להגיש את הדו"ח במועד וממריץ אותם ומעודד אותם להקדים הגשת הדו"ח,

האם בהזדמנות זו לא היית צריך לזכור שהמזכיר הכללי של ההסתדרות פנה בעבר לשר האוצר הקודם, פונה לשר האוצר החדש וחזר על בקשתו? אנו הרי שוחחנו כבר בעניין זה. ובשים לב לעובדה שההכנסה הפנויה הולכת ומצטמקת ויש לעודד את המשלמים מס-אמת, מגיע לשכירים, למי כל כללי הצדק, ניכוי בגובה של 5% בעת ניכוי מס ההכנסה עליידי המעסיקים ממש-כורתם.

גברתי היושבת-ראש, למעשה הייתי מצביע נגד הצעת החוק הזאת, אבל אני מקווה שבדיון בוועדה ייעתר שר האוצר לפנייתי ולכן אסכים להעברת הצעת החוק לוועדה.

הח"צ ת. גרופמן :

אני מבינה שאינך מציע להחזיר את הצעת החוק לממשלה.

ירוחם משל (המערך) :

אני אראה עוד כיצד יתפתחו הדברים. הייתי מציע להחזיר את החוק לממשלה — — —

הח"צ ת. גרופמן :

אני אפשר להשאיר זאת כך. אני צריכה לדעת אם יש הצעה אחת, להעביר את החוק לוועדה, או שיש שתי הצעות.

ירוחם משל (המערך) :

אני פונה, קודם-כך לשר האוצר ומקווה שפנייתי תיענה והציבור שאני מדבר עליו יקבל את תשומת-הלב הראויה. לפי תשובת שר האוצר אדע איך להצביע.

הח"צ ת. גרופמן :

יפה. רשות הדיבור לשר האוצר.

שר-האוצר י. הורביץ :

גברתי היושבת-ראש, אני חס על עצמי וגם עליכם ולא אאריך בדברי, אני גם צרוד במקצת וקשה לי לדבר, אף כי היצר מושך אותי ומגרה אותי לעסוק בנושא הזה עם המזכיר הכללי של ההסתדרות חבר-הכנסת ירוחם משל ולשאלו אותו כמה שאלות.

חבר-הכנסת משל חזר כמה פעמים על הנושא של ניכוי במקור. עד כמה שידוע לי, לא אני הצעתי אותו, לא הממשלה שלנו קבעה זאת אלא זה היה קבוע מזמן. בהזדמנות זו לדרוש תיקון רציני כל כך ומתן הנחה של 5% בגלל העובדה שהשכיר משלם את המסים משכרו ברוטו, מייד, ללא כל ארכה — זה רעיון לא רע אלא שאיו לנו כוח לבצע אותו. אולם אם חבר-הכנסת משל מא-מין, כמו כמה מחבריו, שבעוד זמן לא רב הם יגיעו בחזרה לשלטון, הרי תהיה להם הזדמנות יוצאת מן הכלל להגשים הצעה זו. הם יוכלו לתת 5% הנחה ואפילו יותר. הרעיון נראה לי, הוא לא מוזר כלל, אני פשוט לא יכול לבצע אותו. אני אומר את האמת: אינני יכול לבצע זאת. אינני יכול לתת הקלות במס כלשהו.

ארי אבנרי (מחנה שלי) :

אתה כבר מציע הצעות לממשלה הבאה?

שר-האוצר י. הורביץ :

הממשלה הזאת תמשיך לפעול. אני רק אומר: מר משל וחבריו מאמינים — — —

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

כבוד שר האוצר, אם שמעון פרס יהיה ראש הממשלה בממשלה הבאה, אתה תוכל להיות עוד פעם שר האוצר, כי רפ"י תמשיך לשלוט.

שר-האוצר י. הורביץ :

אני מכיר את ההערכות שלך.

מה שאני בא להגיד הוא זה: קיוויתי לקבל כאן בהזדמנות זו טפוחה על השכם בנושא של מס הכנסה ובחוקים שהגשנו לכנסת. טענתם — אולי לא אתם, אבל טענו — שהחוקים האלה מכבידים במידה רבה, ניסיונו לצבור ברשת אולי מתצית והנישומים בארץ בחביעה על הצהרת הון וקבענו מאיזה גבול הכנסה וחייבנו את עצמנו בארכה לא גדולה מדי. יש אומרים שהיא קטנה מדי.

ירוחם משל (המערך) :

אני הערכת את זה.

שר-האוצר י. הורביץ :

כן? אני מודה לך.

רציתי מאוד שבהזדמנות זו, שבה רצינו להתחשב במספר הרב של הנישומים ולתת ארכה של חודש ימים, לא ייראה הדבר כסיבה לקנטר את שר האוצר אלא הדמ-נות לתת לו טפוחה על השכם ולומר לו: אתה "מתלבש" על

היו"ר ח. גרופמן :
טוב, זה כבר לא שייך לפרוטוקול.
חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על חוק לתיקון
פקודת מס הכנסה (מס' 39), תש"ס—1980.

ה הצ ב ע

ההצעה להעביר את הצעת החוק לתיקון
פקודת מס הכנסה (מס' 39), תש"ס—1980,
לדיון בוועדת הכספים נתקבלה.

מתנה כל כך גדול ולוקח עליך מעמסה כה גדולה. הלוואי
ותצלחיה.

היו"ר ח. גרופמן :
אני מבינה שאין הצעה להחזיר את החוק לממשלה.
או שמא יש הצעה כזאת ?

ירוחם משל (המערך) :
— — — לשר האוצר.

ז. הודעה בעניין הצעה לסדר

שלא יקרה מה שקרה בשבוע שעבר, כאשר מזכיר הכנסת
או ממלא מקומו סבר שהמציע ישיב, חבר הכנסת המציע
עלה לבמה, ראה מצב מקרי נוח לו באולם המליאה, ויתר
על נימוק הצעתו ומייד הצביעו. חברי הכנסת הגיעו לאולם
כבר אחרי ההצבעה. בתקנון כתוב שצריך לקרוא לחברי
הכנסת להצבעה. אני מבקש לקבל החלטה שההצבעה
תיערך חמש דקות לאחר הקריאה להצבעה.

כאן מסר לי יושב-ראש הישיבה — הוא שיחזר את
זה עכשיו — — —

(קריאות)

היושב-ראש יצחק ברמן, אני קורא מהפרוטוקול :
"הדברים נרשמו ונביא אותם לתשומת-לב."

אני מבקש לקבוע שאין מושג כזה בכנסת, לא בת-
קנון ולא בוועדותיה. אין מושג כזה : "הדברים נרשמו
ונביא אותם לתשומת-לב". היושב-ראש שאל אם יש
התנגדות, ולא היתה התנגדות.

(חברי הכנסת י. שריד קורא קריאת-
ביניים)

היו"ר ח. גרופמן :

חברי הכנסת קורפו, אתה סיימת ? אני מבקשת שתסיים
דברך.

חיים קורפו (הליכוד) :

גברתי היושב-ראש, אני מוסר את ההודעה — — —

(חברי הכנסת מ. שחל וי. שריד

קוראים קריאות-ביניים)

היו"ר ח. גרופמן :

חברי הכנסת שחל וחברי הכנסת שריד, חברי הכנסת
קורפו, אבקש לסיים את ההודעה.

חיים קורפו (הליכוד) :

אני קובע — ויושב-ראש הכנסת אישר לי זאת —
שלא היתה התנגדות להצעת ההחלטה שלי, ואז הוא אמר :
"הדברים נרשמו ויובאו לתשומת-לב". אין מושג כזה
שההחלטה נרשמה והדברים יובאו לתשומת-לב הכנסת.

היו"ר ח. גרופמן :

העניין יועבר לוועדת הכנסת.

(חברי הכנסת מ. שחל קורא קריאת-
ביניים)

היו"ר ח. גרופמן :

אני מעביר את העניין לוועדת הכנסת וועדת הכנסת
תחליט.

היו"ר ח. גרופמן :

רשות הדיבור לחברי הכנסת קורפו, להודעה. אבקש
למסור אותה דרך המיקרופון, לא מהבמה, כמו חברי-
הכנסת שחל. גם הוא מסר הודעתו במיקרופון. אבל אני
מודיעה מראש : לא יהיה פה שום דיון. תימסר רק הודעה
קצרה, ואם מישהו יצטרך לפסוק ביניכם, זה לא יהיה פה.

מאיר פעיל (מתנה שלי) :
אני מוכן להיות הפוסק.

היו"ר ח. גרופמן :
אני מודה לך מאוד.

חיים קורפו (הליכוד) :

גברתי היושב-ראש, נמסר לי כי בראשית הישיבה
קבל חברי הכנסת שחל על הודעה מטעה שנמסרה מפני
לכנסת. אני מבקש לקבוע שאין בכך אמת. אני קורא
מהפרוטוקול של ועדת הכנסת שעסקה בסוגיה זו, ותחילה
אקרא את שמות המשתתפים בישיבה : יצחק ברמן — היו-
שב-ראש, חברי הכנסת תמר אשל, שלמה יעקב גרוס, הלל
זיידל, מיכאל חריש, שמואל טולידאנו, יצחק יצחקי, אמנון
ליו, משה מרון, חיים קורפו, משה שחל. נוכחים : יושב-
ראש הכנסת יצחק שמיר, מזכיר הכנסת נתן לורד, סגן
מזכיר הכנסת גדעון בר-יוסף, ומשנה למזכיר הכנסת
שמואל יעקבסון.

אני קורא מהפרוטוקול של אותה ישיבה : חברי הכנסת
חיים קורפו : "הערות לסדר. בשבוע שעבר הכניסה סיעת
המערך את חברי הכנסת אבירביע להצבעה בוועדת
הכנסת. הוא איננו חבר סיעת המערך, וסיעתו איננה
משתתפת בוועדת הכנסת. יש בזה הפרה של התקנון.
אינני מאשים את סיעת המערך שעשתה זאת במתכוון,
אבל יש להקפיד על התקנון."

היו"ר ח. גרופמן :
אין זה שייך לעניין.

חיים קורפו (הליכוד) :
אני קורא את כל דברי.

היו"ר ח. גרופמן :
את כל דברך לא תקרא.

חיים קורפו (הליכוד) :

אני כבר מסיים : "אני מבקש למחוק מהפרוטוקול
את הצבעתו של חברי הכנסת אבירביע באותה ישיבה.
אני מבקש לקבוע שתהיה שהות של חמש דקות לאחר
הצילצול הבא לקרוא את חברי הכנסת להצבעה, כדי

ח. חוק שירות בטחון (תיקון מס' 14), תש"ם—1980 *
(קריאה ראשונה)

חיסון תחול גם על יוצא-צבא שפוטר משירות ונקרא לבדיקה חוזרת ונפגע עקב בדיקה או פעילות חיסון כאמור.

3. הצעת חוק זו כוללת גם תיקונים טכניים אחדים וביניהם התיקון הבא להאריך את תקפה של הוראת סעיף 16 (ד) לחוק, שעניינה פטור מחובת ההכשרה החקלאית לשירות סדיר שאיננו בגדר הכשרה חקלאית.

הגני מבקש ממליאת הכנסת לאשר הצעת חוק זו בקריאה ראשונה ולהעבירה לדיון בפני ועדת החוק והבטחון.

היו"ר ח. גרוסמן :

חברי הכנסת, הדיון הוא אישי. רשות הדיבור לראשון הנאמרים, חברי-הכנסת רוזוולין, ואחריו — לחברי-הכנסת אבנרי.

דניאל רוזוולין (המערך) :

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לפני שנים מספר הועברה סמכות הגיוס ממשדיר הבטחון לידי צה"ל. הפקדת הגיוס בידי צה"ל והפקעתו מהרשות האזרחית הינן שגיאה. רשות אזרחית באחריות האזרחית המיניסט-ריאלית, כאשר היא באה להעביר כוח-אדם לשירות בצה"ל, יכולה לראות לנגד עיניה שיקולים רחבים כל-ליים. אדגים : ידוע, גברתי היושבת-ראש, שיש לא מעט צעירים שבהגיע מועד גיוסם מטילים על עצמם שנת גיוס נוספת. דבר זה מוטל על חלק מבני הקיבוצים, על חלק מבוגרי בתי-הספר התיכונים, ובאותה שנה אשר בה נדחה גיוסם הם הולכים לעיריות-פיתוח, עובדים עם אוכלוסיות שצה"ל קורא להן "אוכלוסיות מיוחדות" ומאפשרים לקבוצות אוכלוסיה ונוער ובעצם מכשירים אותן להתגייס אחר כך ולהיקלט בצבא, דבר שהוא מאוד מסובך אם הנער הזה מגיע לצבא לא מוכן.

כאשר משרד הבטחון או כאשר רשות אזרחית מטפלת בגיוס או בדחיית השירות, הרי לנגד עיניה עומדים הצרכים של צה"ל וכלל הצרכים הלאומיים. כאשר צה"ל אחראי לדבר הזה הרי לנגד עיני הצבא עומדים צרכי צה"ל, וזה תפקידו. על-כן, בהודמנות שסגן שר הבטחון העלה את החוק הזה-הדן בענייני חוק-שירות הבטחון נראה לי שמא היה כדאי להחזיר את האחריות לגיוס לרשות האזרחית מידי הרשות הצבאית. נדמה לי בכלל שמן ההיבט הדמוקראטי יש לזה חשיבות גדולה מאוד.

אני רוצה להעיר כמה הערות בקשר לחוק המוצע, שצריך לדון בהן כאשר ועדת החוק והבטחון תטפל בפרטי החוק — ונאמנו נצביע בעדו. יש כאן בקשה לפטור את יושב-ראש הוועדה הרפואית מלהיות אחראי לחוות-הדעת ולהכניס חברים אחרים לוועדה הרפואית. הדבר טעון בחינה, אמנם בדברי ההסבר מוסבר שחוות-הדעת הרפואיות האלה מטילות נטל על יושב-ראש הוועדה הרפואית, וזה עשוי לסבך ולעכב את העניין, אבל נראה לי כי צריכות להיות כתובות ברורות לאחריות לחוות-הדעת, ופיוור האחריות הזאת טעונה עוד בדיקה כלשהי.

היו"ר ח. גרוסמן :

חברי הכנסת, נאמנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : חוק שירות בטחון (תיקון מס' 14), תש"ם—1980 — קריאה ראשונה. סגן שר הבטחון יביא את החוק.

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבד להגיש לקריאה ראשונה את הצעת חוק שירות בטחון (תיקון מס' 14), תש"ם—1980. הפעם כבפעמים קודמות מגישה מערכת הבטחון שורה של הצעות לתיקון החוק, שמגמתן היא לשפר, להבהיר, לייעל ולפשט נושאים שונים שבהם עוסק החוק, לאחר שהנסיון שנצטבר במשך הזמן הצביע על הצורך לבצע שינויים אלה.

ואלה הם עיקרי השינויים : 1. לשם ייעול ופישוט עבודת רשויות הגיוס, בלי שהדבר יפגע בזכויותיהם של המיועדים לשירות בטחון, מוצעים שלושה אלה :

א. לא יהא עוד צורך בכך שהמועד והמקום להתגייס בות המיועד לשירות הבטחון ייקבעו על-ידי הפוקד, ועבודה זו יכולה להיעשות גם על-ידי מי שהוסמך לכך על-ידי הפוקד.

ב. לא יהא עוד צורך בכך כי בדיקה נוספת תיערך בכל מקרה, בידי ועדה רפואית עליונה, ומעתה באותם מקרים שבהם הבדיקה הנוספת נובעת מצרכים אחרים, שאינם דווקא השגה או עירעור על החלטת ועדה רפואית דלמטה, תיערך הבדיקה הנוספת בידי ועדה רפואית רגילה, ורק במקרה של ערר תיערך הבדיקה הנוספת בידי ועדה רפואית עליונה.

ג. מוצע לעבור להסדר, שלפיו תאריך הלידה הרשום במרשם האוכלוסין כתאריך לידתו של אדם ייחשב כתאריך לידתו של אדם שמאניין חוק שירות בטחון. עם זאת תישאר בעינה סמכותו של הפוקד לדרוש ראיות לגבי גיל במקרים שבהם, לדעתו, הרישום במרשם האוכלוסין איננו ברור או איננו מדויק או שחסר בו רישום לגבי הגיל, אך בכל מקרה תהיה ההכרעה הסופית בעניין זה בידי בית-המשפט המשתמש בסמכותו לפי חוק קביעת גיל.

2. לשם הבהרה ושיפור הראויים לציון מוצעים שינויים אלה :

א. על-פי הנוסח הקיים של סעיפים 14 ו-14א לחוק, תקופת היעדרות משירות שלא כדין או על סמך טענות כוזבות אינה נחשבת כתקופת שירות. אם נענש על כך יוצא-צבא כדין, אירעה מקרים מספר שבהם הורשע יוצא-צבא אולם הוא לא נשא את העונש שהוטל עליו, ועלולה השאלה אם תקופת היעדרותו כאמור נחשבת כשירות. למען הסר ספק מוצע לחקן סעיפים אלה כך שבמקום הדרישה לענישה בפועל תבוא הדרישה להרשעה כדין.

ב. מוצע כי הוראת החוק המחילה את חוקי השיקום על מיועד לשירות בטחון שנפגע עקב בדיקה או פעולות

דבר מחריד. אני רואה בכך סימפטום נוסף לירידת המוראל הלאומי בתקופת הליכוד הלאומי.

בעיקר, אדוני סגן השר, ברצוני לשאול: האם לא הגיע הזמן שמשרד הבטחון וצה"ל ישקלו מחדש את כל מערכת הגיוס? איני מתייחס רק לדברים השנויים במחלוקת, כמו ההשתמטות ההמונית של הבנות מצה"ל. ברצוני לעורר שאלה אחרת, שאיננה שנויה במחלוקת פוליטית, אבל היא נוגעת, לדעתי, למצבנו הבטחוני והכלכלי ברגע זה. מוציאים מהמשק אנשים בדרגות בכירות, מנהלים, מנהלי עבודה, מדענים ואחרים, כשנות ה-40 לחייהם. נותנים להם רובה ואומרים להם לשמור במסגרת הג"א, כרוחב או על מיתקנים שונים. לאנשים האלה משלמים מתקציב הבטחון משכורות עתקות, לפי המשכורות שהם מקבלים במקומות עבודתם. נותנים להם לעשות דברים שכל מובטל בארץ היה ברצון מקבל על עצמו לעשותם כעבודה סדירה. אני שואל: מה ההגיון בביובו המשוש הזה? ראשית: הביובו במשק, אשר מתוכו מוציאים אנשים הממלאים תפקידים חשובים ואשר בעבודתם תלויה עבודתם של רבים אחרים — מנהלים, מנהלי עבודה וכו'; שנית: משלמים להם משכורות שהן הרבה מעבר למשכורת שצה"ל היה משלם אילו העסיק עובדים סדירים משלו בתפקידים כאלה; שלישית: מונעים את העבודה הזאת ממובטלים. לדעתי זהו ביובו ומחול משולש.

איני רוצה שדברי יובנו כאילו יש להבחין בין אנשים במשרות בכירות במשק לבין אנשים אחרים. השירות הבטחוני צריך להיות שירות שווה לכול. הסיסמה הזאת, שטבענו לגבי שירות הבנות, ודאי גם נכונה מבחינה סוציאלית. אני חוזר ושואל: האם לא הגיע הזמן לבדוק מחדש אם יש להעסיק במילואים בני גול 40 ויותר, אם אינם משרתים ביהדות בעלות מומחיות מיוחדת? במלים אחרות: האם לא הגיע הזמן שמשרד הבטחון וצה"ל יבדקו מחדש את כל מערכת המילואים? האם הדברים שנבקעו לפני 30 שנה, עם קום המדינה, ושלא השתנו מאז באופן יסודי, אינם טעונים בדיקה מיסודם? זה מכבר לא היתה בדיקה יסודית כזאת.

מדברים על פריון העבודה הלקוי, על האירגון הלקוי והנהיגה הלקוי במשק — אך אין מבינים שהוטל על המשק הישראלי מס שאינו קיים בשום מדינה אחרת, ובודאי לא באותם הממדים. מכריחים כל מעסיק בארץ להחזיק כוח עבודה נוסף בשיעור של 10%—20% מעל לכמות הדרושה לו, מפני שחלק מהעובדים הם תמיד במילואים. נכון, אנחנו נתונים עדיין במצב בטחוני מסוים. גם איני רואה שבתקופת הליכוד נתקרב במהרה לסיום המצב הבטחוני הזה. נגית, לצורך הוויכוח הזה, שזהו המצב הבטחוני הנתון, ושהוא יישאר כך בזמן הנראה לעין.

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

בתקופת הליכוד הורדנו את הנטל המצרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

לצערי הורדת הנטל המצרי לא באה לידי ביטוי בהורדת הנטל הבטחוני. כבר ציינתי בכנסת, במסגרת של ויכוח אחר, שמומחים צבאיים מהימנים סבורים שיש צמצום הבטחוני מעין קצר במחשבה. מעבירים אוטו-מאטית את הכוחות מעין לגנב, מבלי לבדוק אילו כוחות אפשר לפרק לאור המצב החדש. אבל זו שוב שאלה אחרת.

הערה אחרונה בדברי כאן: סעיפים 9 ו-10 מטפלים בנושא ההיעדרות משירות. יש פה הצעה סבירה שאדם שהורשע בהיעדרות משירות, לא ייחשבו לו ימי ההיעדרות כשירות צבאי. בהקשר זה מבקש אני לדעת: מה, בסופו של דבר, הטיפול הנאות והנכון בנפקדים? הרי לעתים מגיעים אנו למצב שאותו נפקד הורשע ונענש וצריך להאריך את ימי שירותו בצה"ל במספר הימים שנעדר בהם. הוא אותו חייל שצה"ל מתקשה להעסיק אותו, שהוא נעדר או נפקד הרבה פעמים, מפני שהמסגרת הצבאית לא קלטת אותו; היא בעצם פלטה אותו. אינני בטוח שצה"ל אמנם פתר את השאלה כיצד להעסיק, כיצד לקלוט בחוכו בשירות את החייל באופן שלא רק שהוא יהיה יעיל, אלא גם שלא יהפוך למועד לנפקדות. האם אין חשש שאי-טיפול כזה וההכבדה הזאת, המטילה על הנעדר את מלוא ימי ההיעדרות כהארכת שירות, יביאו אותו מנפקדות לעריקות?

נראה לי, אדוני סגן שר הבטחון, שכל הסוגיה הזאת צריכה לא רק ליבון ודיון אלא גם טיפול אינטנסיבי מאוד במסגרת השירות הצבאי.

הי"ר ח. גרופמן:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אבנרי, ואחריו — לחברת הכנסת הרליץ.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הערותי אינן נוגעות לסעיפי הצעת החוק. הם נראים לי סבירים. הן נוגעות למסגרת שירות הבטחון בכלל, ובמיוחד למה שנקרא כאן, במלה עברית חדשה, משל"בים — "מיועדים לשירות בטחון".

אני רוצה לספר לכבוד סגן השר סיפור קצר ששמעתי לפני שבוע. ידיד, הנמצא בארצות-הברית, התבקש בעת יידוקו בארץ להעביר מהארץ מעטפה לבנו של ידיד המבקר בניו-יורק. כאשר צילצל לאותו גבר הבחין לפי הקול שזה בחור צעיר מאוד. נתברר לו שהצעיר גר עם קבוצה של בחורים צעירים מאוד הדוברים עברית. הבחור בא לקבל את המעטפה וחברי שאל אותו על כך. התברר לו שיש שם מעין קומונה של בני 17, ישראלים, שאינם מתכוונים לחזור לישראל כדי לשרת בצה"ל. ממילא, גברתי היושבת-ראש, לעולם לא יוכלו לחזור לישראל אפילו לחופשה, מכיוון שיהיו בחזקת עריקים. החבר שלי התעניין בכך אצל אחד מאנשי הקונסוליה הישראלית, והתברר לו, לתדהמתו, שזהו כיום תופעה בקנה-מידה חמור בארצות-הברית. יש תופעה של עריקה טרום-צבאית. אם אפשר לומר כך. אנשים בגיל 17, שאינם מתכוונים לשרת בצה"ל, עוברים לארצות-הברית. איני רוצה לשאול את כבוד השר אילו אמצעים בדעתו לנקוט כדי למנוע תופעה זאת באמצעים אדמיניסטרטיביים — גם זה נושא חשוב —

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

אגב, זה לא מדויק, זו תופעה שולית ביותר. בנוסף שאתה ניסתה יכולים להטיל דופי בנוער הישראלי. אחרי הצבא יש בעיות, אבל לפני הצבא זו תופעה שולית ביותר.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אולי איש לכבודו שאילתה, כדי שיוכל להודיע רשמית מעל הדוכן מה הם ממדי התופעה הזאת. שמעתי על התופעה ואיני יודע מה ממדיה. עצם קיום התופעה הוא

אליהו מיראל (המערך) :
בעזרת-השם.

זאב כ"ץ (המערך) :

בעזרת העם, לעזרת העם ולא בזכות השם. כאשר המערך יחזור לשלטון הוא יחזיר את חוק שירות בטחון בנוגע לבנות — — —

פנן שר הבטחון מ. צפורי :

הוא יחזור לעסק מתחת לשולחן, לעיסקאות אפלות ושחורות.

חיים בר-לב (המערך) :

שום עיסקאות מתחת לשולחן.

זאב כ"ץ (המערך) :

סגן שר הבטחון חבר-הכנסת צפורי, הרי לא אגלה חדש אם אומר שאינך שלם עם המצב הנוכחי, אלא אין לך ברירה. זה דבר לגיטימי, יש בעיות בחיים הפוליטיים. או, אנא.

אכן, חבר-הכנסת אבנרי, אני במסגרת המפלגה שלי יחד עם התנועה שלי געשה הכול כדי להחזיר את חוק שירות בטחון וכל בת תלך לצבא בראש זקוף, ואותן בנות שבאמת אינן יכולות לשרת בגלל אמונתן תלכנה לשירות לאומי, כגון בבתי-חולים, ויהיה השירות הל-אומי דבר מכובד.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

תעביר החלטה במרכז מפלגתך.

זאב כ"ץ (המערך) :

אל תסיט אותי מדרך הישר להגיד דבר שאינני רוצה לומר.

אני חוזר לנושא — חוק שירות בטחון. אני שואל את כבוד שר הבטחון האם נעשתה במערכת הבטחון בדיקה על אמת האם השינוי, שנעשה בזמנו, להעברת מערכת הגיוס מרשות משרד הבטחון לרשות הצבא הצדיק את עצמו. אני שואל לגופו של עניין. האם הבדיקה נעשתה והאם אתם שבעי רצון מהמצב, והאם אתם סבורים שמערך הכוח המגויס לעניין זה מנוצל בצורה הטובה ביותר או שצריך לחזור למערך הגיוס הקודם ?

סעיף 5 בהצעת החוק מתייחס לעובדה שישחררו את ראש הוועדה הרפואית מלחמות על הבדיקה הרפואית, וכתוב באופן סתמי: "תימסר הודעה בכתב על החלטת הוועדה ליוצא-הצבא ולפוקד." הדרך הזאת איננה מקובלת עלי. להכרעות חשובות כאלה מוכרחה להיות אחריות של האדם הבכיר. אינני מקבל את דברי ההסבר שהסידור הנוכחי מכביד על יושב-ראש הוועדה אשר צריך לכתוב את ההודעה בעצמו. הוא אינו צריך לכתוב בעצמו, הוא רק צריך לחתום. צריכה להיות אחריות של אדם העומד מאחורי הכרעה של ועדה רפואית.

אחרונה אני מדבר על סעיף 11 בחוק, ואני מבקש מסגן שר הבטחון שייסביר לחברי הכנסת אם ולמה חל איחור בחצי-שנה, כאשר ב-22 בספטמבר 1979 על התוקף של דחית ההכרעה החקלאית. יש פה מצב שהדבר כאילו לא היה מכוסה חצי-שנה בחוק, וחוק שירות הב-טחון האורגינאלי שחוקק בשנת 1950 לא בוצע לפי

שמעאל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :

הנטל עוד יחזור. כפי שאנחנו מתקדמים הוא יחזור מהר.

ארי אבנרי (מחנה שלי) :

הנטל המצרי יחזור אם הממשלה תמשיך בקו הנוכחי שלה. אך איני רוצה להיגרר כרגע לזיכוכ פוליטי. אני מתאפק בכוונה מלהיכנס לזיכוכ פוליטי, כי מעבר לווי-כוחים פוליטיים אני רוצה לעודד את משרד הבטחון למח-שבה יסודית על הנושא שהעליתי: לנוכח המצב הבטחוני הקיים היום, לנוכח המצב הכלכלי הקיים היום, האם אין צורך בשינויים במערכת הקריאה לשירות מילואים ?

משרד הבטחון חי במסגרת תקציבית מסוימת והוא רגיש מאוד — יותר מאשר בעבר — לגבי ההוצאה הבט-חוגית. אך אינני בטוח שמשרד הבטחון רגיש באותה המידה לגבי ההוצאה הבטחוגית שאינה באה מכיסו, ההוצ-אה הבטחוגית המוטלת על המשק.

ה"ירר ח. גרופמן :

חברת-הכנסת הרליץ איננה באולם. רשות הדיבור לחברת-הכנסת זאב כ"ץ, ואחריו — לחברת-הכנסת וילנר.

זאב כ"ץ (המערך) :

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, מוצע לנו תיקון בחוק שירות בטחון ואינני יכול להימנע, כבוד סגן שר הבט-חון, מלומר שבכל תיקון לחוק שירות בטחון שאתם תביאו לכנסת הזאת אנחנו נשוב ונדרוש לשנות את סעיף 30א לחוק שירות בטחון, ששינה את מערכת השיתור מטעמי מצפון ודת לגבי בנות, ולשחרר את המדינה מהנטל של הסתגנות שהיא לקחה עליה בעקבות ההסכם הקואליציוני האומלל שהביא אותנו להורדת קרנו של השירות הצבאי — אחמיר ואומר — ולמעשים חמורים שלמען תיקונם מערכת הבטחון מעסיקה שירותי בילוש פרטיים כדי לגלות, לשם הרתעה, את הבנות אשר לפי ההקלה שניתנה להן מנצלות את ההסכם הקואליציוני, שנהפך לחוק, לרעה ומשתמטות משירות צבאי בריש גלי.

ארי אבנרי (מחנה שלי) :

האם אתה מוכן להבטיח, בשם המערך, שאם תחזור לשלטון גם שירות הבנות מחוץ לצבא יופעל סוף סוף ?

זאב כ"ץ (המערך) :

חברת-הכנסת אבנרי, כיוון שמתוקף הוראה לא מוצלחת של יושב-ראש הכנסת הקודם נמנע מהציבור לשמוע את שאלתך אחזור על שאלתך כדי שהיא תהיה ברורה, וכדי שהדברים יישמעו. דינוי הכנסת חייבים להיות פתוחים לקהל. סגירת המיקרופונים גרמה לכך שביצעו אין שומעים ובטלוויזיה ובראדיו חברי הכנסת נראים כמו דגים הפותחים את הפה ולא מוציאים תגה. זה מעשה אנטי-דמוקראטי.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

וז המטרה.

זאב כ"ץ (המערך) :

לכן אחזור על מה שחברת-הכנסת אבנרי שאל. הוא שאל: האם מפלגת העבודה או המערך כאשר הוא חוזר להגה מנופי הביצוע של המדינה — — —

את המיועדים לשירות ומי שישירותו במשירות סדיר לשירות חקלאי, לדעתי אין צורך בכך.

היו"ר ח. גרופמן :

רשות הדיבור לחבר הכנסת פעיל, ואחריו לאחרון הנואמים, חבר הכנסת ורהפטיג, שעכשיו איננו באולם.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני חושב שהחוק הוא טוב וצריך לקבל אותו.

אני רוצה בהזדמנות זאת לעשות מה שעשה בסנאט הרומי קאטו הזקן, אשר בכל פעם שעלה לדבר אמר כי את קארתאגו צריך להחריב. בהזדמנות זו שאנו דנים בחוק העוסק בגיוס אני רוצה להביע שוב את מחאתי ואת מחאתם של רבים מחברי הכנסת על כך שהממשלה הזו הצליחה, באמצעות רוב מקרי בכנסת, לגרום לכך שבנות רבות תהיינה פטורות משירות בטחון ושירות לאומי. הייתי רוצה לשמוע שוב ושוב הבטחות מפורשות מהנהגת המערך, ולא מאיש אחד או שני אנשים, ומהנהגת כל מפלגה בישראל, שאם תוטל עליה המצווה של הרכבת הממשלה הבאה היא תבטל את החוק שכפה עלינו הליכוד. אבל יותר מזה, אסור לחזור על מה שעשו מפא"י, מפלגת העבודה והמערך מאז שנת 1953 אלא יש לנקוט יומה לקבל בכנסת חוק — ולהפעיל אותו ברצינות — שעניינו שירות לאומי לבנות, ואולי גם לאחרים שאינם רוצים או אינם יכולים לשרת בשירות צבאי. אנו זקוקים לחוק זה כאוויר לנשימה.

אם אנו דנים בחוק שירות בטחון (תיקון מס' 14) הגיע הזמן לדרוש שיוחק בכנסת חוק שירות בטחון (תיקון מס' 15), שיכללו בו אותם דברים שביקשתי.

יעקב זאק אמיר (המערך) :

אם העם יתן לנו רוב מוחלט נוכל לעשות הרבה דברים.

היו"ר ח. גרופמן :

האם סגן שר הבטחון מבקש להשיב ?

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

אני יכול לא להשיב לאחר שרוב ההערות לא התייחסו לתיקון המוצע.

היו"ר ח. גרופמן :

לפנינו הצעה אחת : להעביר את הצעת החוק לוועדת החוץ והבטחון.

ה צ ב ע

ההצעה להעביר את חוק שירות בטחון (תיקון מס' 14), תש"ם—1980, לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

פ. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

ואיכות הסביבה לעניין מעמדם ותנאי שכרם של הרבנים והשוחטים בתחייבות העובדת ; מסקנות ועדת העלייה והקליטה בנושא הקמת פארלאמנט משותף למדינת ישראל ולעם היהודי בתפוצות ; החלטת ועדת הכנסת בעניין תלונת חבר הכנסת שחל נגד שר החקלאות ותלונת חבר הכנסת אולמרט נגד חברי הכנסת חריש ואמורי.

כוונת המחוקק. אני מבקש שסגן שר הבטחון יסביר אם אין פה רשלנות מצד המערכת האחראית למעקב של חוקים.

היו"ר ח. גרופמן :

רשות הדיבור לחבר הכנסת עמאר, ואחריו — לחבר הכנסת פעיל.

משח עמאר (המערך) :

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אמנם התיקונים המובאים על-ידי סגן שר הבטחון בהצעה המוגשת נראים כתיקונים טכניים, אבל אני חושש מתיקון טכני לגבי תוצאותיו, ואני מתכוון לסעיף 1 של הצעת החוק, ביחס להעברת סמכות של פוקד אל אחר לקבוע את המקום ואת הזמן להתייצבות. ואני אפרש.

בסעיף הקיים בחוק נאמר "פוקד ראשי, בצו, לקרוא לכל יוצא-צבא להתייצב לרישום במקום ובזמן שנקבעו בצו". זאת אומרת, למעשה הפוקד הוא שקובע את המקום ואת הזמן. זה כולל גם אותו אדם המיועד לשירות בטחון. מה קורה אם אנו היום מעבירים את הסמכות הזאת מה פוקד אל מישהו אחר ? אנו כאן פותחים פתח לכל אותן מיועדות לשירות בטחון, אם תחפצנה, להגיש את התצהירים האלה לפי סעיף 30(א) המתוקן — הייתי אומר מקולקל, אבל הוא תוקן למרות רצוננו — וכוונתי לעניין מתן פטור לבנות. אני מנסה לחשוב האם איננו גורמים על-ידי כך שהזמן הקבוע שהפוקד קובע לכל בנות ישראל יהיה אחד, ואיננו יכולים להגיש את התצהירים מאותו זמן קבוע. ואילו אם אנו כעת מסמיכים את הפוקד לתת למישהו אחר את הסמכות לקבוע את המקום או הזמן, על-ידי הפוקד או מי שהוסמך לשנות את הזמן ואת המקום לגבי אותן מיועדות לשירות בטחון שלא הגישו את התצהירים שלהם בתקופת הזמן — אנו מרחיבים את הפתח לאותן מיועדות לשירות בטחון המשתמטות משירות בטחון.

עליכן אני מציע לשר לבדוק אם לא יהיה גכון להשאיר את הקביעה ואת הזמן עם מתן הצו לפוקד, ולא לשנות ולהעביר את הסמכות למישהו אחר, כדי שלא לפתח את הפתח הזה. ולאורך כל ההצעה, בכל מקום שכתוב "הפוקד או מי שהוא הסמיך לכך" להשאיר "שיקבע הפוקד".

סעיף אחד שהיה נדיב מדי הוא סעיף 11, האומר שתקופת השירות המיועדת להכשרה חקלאית תידחה. הדחייה והאפשרות לדחות ניתנת עד 27 בספטמבר 1984, הואיל והסמכות הזאת תמה ב-22 בספטמבר 1979. אני מציע שלא נעניק סמכות לתקופה ארוכה כל כך, עד שנת 1984. לדעתי מספיק לתת את הסמכות לתקופה של שנתיים. אם בתוך שנתיים יהיה צורך בכך והממשלה תחדשה תרצה להעניק את הסמכות לתקופה נוספת, תוגש הצעת חוק אחרת. אבל להסמיך לתקופה כה ארוכה שלא להוציא

היו"ר ח. גרופמן :

נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

משנה למוכרי הכנסת ש. יעקבסון :

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבד להודיע כי הונחו היום על שולחן הכנסת : מסקנות ביניים של ועדת הפנים

י. חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 3), תש"ם—1980 *
(קריאה ראשונה)

מדויקים, אומה למופת בהתקדמות ובהתפתחות — לאן ולאיוזה שפל אנושי שטני הגיעו. עם על כל חלקיו ופלגיו, המדע, המשפט והטכניקה שלו, הכול הועמד לרשות מכונת ההשמדה, התחילו במיעוטים בלתי-מוגנים ועברו לעמים חלשים, עד שהציתו את האש בכל העולם. אותן מעצמות שהיתה בידיהן היכולת למחות בתחילה ולחנוק את אש התופת באיבה לא עשו זאת. אדברה, חנפו לרשע, פייסו את האכזריות בויתורים ובהקרות החלשים ובסופו-של-דבר גם הם שילמו את המחיר.

על-מנת שההיסטוריה לא תחזור על עצמה היה מן ההגיון שחומר זה ישמש לא רק ללימוד כהיסטוריה ודוקו-מנטאציה אלא גם, ובעיקר, להפקת לקחים. לצערי יש להם לבני-אדם ולעמים נטייה להימנע מלזכור דברים בלתי-נעימים, ובמיוחד כאשר אלה מורים באצבע מאשימה כלפיהם הם. אף שההתעלמות מהעבר עלולה להמיט בשנית שואה על העולם בעתיד חוזרים הם שוב על שגיאות העבר — כניעה לסחטנות, ויתורים על חשבון עמים קטנים וחלשים והעדפה של חיי שעה, קרי נפט אינטרסים כלכליים רגועים אחרים. סביר להניח שכל זה היה שונה. אילו השואה היתה חיה בתודעתם ונתפסת כמאורעות בעלי היקף היסטורי, שיש להם השלכות לעתיד וצריכים למידה, חקירה והפקת לקחים.

ומכאן אלינו. עמנו, שהיה הקרבן העיקרי, שליש ממנו הושמד, לא במלחמה ובלחימה כייאם ברצח המוני, חוקי, לפי חוקיהם השטניים. לנו, הקרבן, חובה קדושה וצו לאומי ללמוד, ללמד ולהוריש לדורות הבאים אחרינו את קורות עמנו — היסטוריה רצופה בדם, אש, הרג ואב-דון, שאין להם דוגמה בקרב עמים אחרים, פעם משום שהיינו שונים מהם ופעם משום שלא היינו שונים; פעם משום שלא התבוללנו, ופעם משום שניסינו להתבולל. תמיד נדבקה לזה הנמקה כלשהי. תמיד ידענו צער, סבל ושכול. אבל לא כן השואה. לשואה לא נתנו וגם לא ניסו לתת הנמקה על מה ומדוע צריך עם שלם בלי יוצא מהכלל להיעלם ולהימחק מעל פני העולם.

לשואה, תופעותיה ומשמעותה השלכות רבות, בחלקן ידועות וגלויות ובחלקן בלתי-ידועות עדיין, אולם עצם הקמתה של מדינת ישראל, אם נודת ואם לא נרצה להודות בכך, היא אחת ההשלכות והתוצאות שלה. אין ספק שהרבה ממעשינו ותגובותינו, קשר להם לאותה טראומה אישית ולאומית כאחת. אנו חייבים לזכור, ללמוד וללמד את השואה כדי להביא את עצמנו, להכיר את הותנו. אנו חייבים להנציח את הזכירה והלמידה, לא רק לעצמנו אלא כעדות גם כלפי העולם החוצה, שתשמש אזהרה מת-מדת לו.

אין ספק כי השואה השאירה צלקות בנשמות הפרט והכלל, הן בחשיבה אישית והן בחשיבה הלאומית. צלקות אלה משפיעות בצורה בלתי-מודעת על התנהגותנו ותגור בתנו — לדוגמה, אותם הורים המסתירים מילדיהם את נסיבות עברם ויכולת להביא דוגמאות נוספות. הנושא כולו הוא בבחינת טאבו, שאין מדברים עליו. עצם לימוד השואה, עצם חקירתה, עצם החיים עם חוק השואה יביאו שיתור-מה של המצבור הרגשי שצריך אפיק.

היו"ר ח. גרוסמן :

לפי סדר-היום אנו צריכים לעבור לחוק בתי-המשפט (תיקון מס' 12), תש"ם—1980, אבל שר המשפטים איננו נוכח באולם. הסעיפים הבאים הם חוקים שיושבו-ראש ועדת הכספים צריך להביא לקריאה שנייה וקריאה שלישית. אבל גם יושב-ראש ועדת הכספים איננו באולם.

בואיר פעיל (מחנה שלי) :

נעשה הפסקה של עשר דקות.

היו"ר ח. גרוסמן :

תרשו לי להביע את מורת-רוחי — — —

חיים קורפו (הליכוד) :

מתקיימת עכשיו ישיבה של ועדת הכספים.

היו"ר ח. גרוסמן :

אני מודה לך על האינפורמציה. לא צריך היה לכלול בסדר-היום את הנושאים האלה.

נעבור לסעיף הבא : חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 3), תש"ם—1980 — קריאה ראשונה. רשות הדיבור למציעה, חברת-הכנסת שטרן-קטן.

שרה שטרן-קטן (תזית דתית לאומית) :

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, בפתח דברי אחזור על דברים שאמר שר החינוך והתרבות באותו נושא, שאולי סימבולי הדבר בשבילנו שדווקא כאשר הכנסת דנה על חוק חינוך ממלכתי שעניינו זכרון השואה והג-בורה יושבת בראש הישיבה חברת-הכנסת חייקה גרוסמן, ואני, שרה שטרן-קטן, מגישה אותו לכנסת. שתינו חונינו על בשרנו את השואה.

נכון, היהודים אינם העם היחיד החי בצלו של העבר הטראומטי שהבטיחו והזעקה הרמה ביותר שלו הם, מן הסתם, האלים. גם אחרים נטבחו והומחו בתאי הגאזים. הבארבריות האלה גם באחרים. ומטלת החובה על כל עמי העולם ללמוד ולחקור את מאורעות השואה, לכוון את חינוך הדורות החדשים שלא ראו אותם ובחלקם אף לא שמעו על-אודותיהם. אבל לגבי בני עמנו, גברתי היו-שבת-ראש, העניין נראה אחרת, מפני שרק היהודים נבחרו להיות מושמדים כעם, והם נבחרו לא בגלל מה שעשו או לא עשו ולא בשל אמונתם או מדיניותם אלא, פשוט, משום שהיו קיימים.

העולם הנאור חייב ללמד ולהראות לאן הגיע הגניוס האנושי. ובמאמר מוסגר ארשה לעצמי לשאול : מדוע צריכים כלי-ההתקשורת שלנו להכריז מדי פעם בפעם בפירסומיהם על סחורה מסוימת, על "המות הגרמני הגאוני" ? — צחוק תגורל.

הבה נראה כיצד האדם הלבן, גזע עליון, עם בעל תרבות הומאנית ומסורת הומאנית, בעל הישגים הומאניים בכל שטחי האמנות ומדעי הרוח ובאותה מידה גם במדעים

אליהו מויאל (המערך):
אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, אני עולה לכמה בדחילו ורחימו כדי לומר כמה מלים בקשר לחוק שהציעה חברת-הכנסת שרה שטרן-קטן. אני רוצה לשבח אותה ולומר שאני בהחלט תומך בחוק. לפניך, אדוני היושב ראש, ישבה כאן בראש הישיבה חברת-הכנסת חייקה גרוסמן. המציעה ציינה ששתיהן חוו על בשרן את החוויה הנוראה והאימה של השואה. אני רוצה לומר לחברת הכנסת שרה שטרן-קטן שאפילו מי שלא חוו על בשרם את החוויה הזאת חוו אותה וסבלו, כמו כל יהודי. אנחנו עם אחד ואנחנו יודעים ששליש מעמנו אבד בשואה זו. זה פגע בנשמתו של כל יהודי ויהודי. כל אחד מאתנו יודע עד כמה האסון הזה פגע בעם ישראל. זו טראגדיה, אחת הטראגדיות האיומות שפקדו את עם ישראל, אף שעם ישראל למד ייסורים ואף שלא היתה מאה אחת ולא היה דור אחד בעם ישראל שלא ידע פוגרומים ושחיטות. החל מחורבן בית שני עד מלחמת העולם השנייה. כמעט בכל דור קמו עלינו ללחותנו.

את האסון הגדול שפקד את עם ישראל אנחנו חייבים ללמד את בנינו ולהחדירו לתודעתם. בעוד כמה לילות נסב ליד שולחן הסדר של פסח. ליד שולחן הסדר נאמר את הפסוק "והגדת לבנך ביום ההוא לאמור". עם ישראל מצווה לזכור שהיינו עבדים במצרים ושחררנו ועברנו מעבדות לחירות. אנחנו חייבים לומר לבנינו — "והגדת לבנך" — שאסון גדול פקד את עם ישראל, שליש מבניו הלך באותה טראגדיה, באותה שואה, באותה סערה איומה שסחפה את העולם כולו וסחפה שליש מעמנו.

אני רוצה לומר לחברת-הכנסת שרה שטרן-קטן יישר כוח. אני בהחלט תומך בחוק. טוב נעשה אם לא נקים רק טקסים ביום השואה והגבורה אלא הנושא הזה של השואה ייכנס לתודעת ילדינו עליידי כך שייכלל בתכניות הלימודים, והדור הבא יידע על האסון הגדול ועל האבידה הגדולה שהעם ידע. תודה, אדוני היושב ראש.

היו"ר ב. הלוי:

חברי הכנסת, תם הדין בהצעת החוק. אני מעמיד את ההצעה להצבעה.

ה צ ב ע

ההצעה להעביר את הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 3), תש"ם—1980, לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

* יא. חוק בתי-המשפט (תיקון מס' 12), תש"ם—1980 (קריאה ראשונה)

של 150,000 לירות. סכום זה אינו תואם כיום את הצרכים בעקבות העלויות שחלו במדד. בעוד שמדד יולי 1977 היה בהשוואה למדד 1951 2,465.3 הרי המדד של חודש ינואר 1980 היה 10,561.05. דהיינו, עלייה של פי ארבעה וחצי, בערך. יש, איפוא, לעדכן את הסכום האמור ולאפשר לבית-משפט השלום לדון בתביעות העולות על הסכום של 150,000 לירות שנקבע, כאמור, בחודש אוגוסט 1977.

החוק המוצע בא להגדיל סמכות בית-משפט השלום באופן שיהא מוסמך לדון בתביעות אורחיות עד לסכום

ואחרון אחרון, הייתי רוצה להדגיש ביראת-כבוד ובדחילו ורחימו כי הכללת התודעה של זכרון השואה והגבורה בחוק החינוך הממלכתי הוא בבחינת תשלום חוב לא-מי למי שנמצאים אתנו בדממה וזעקת. ואולי זוהי מצבת זכרון ההולמת ביותר שאנו חייבים ויכולים להקים לאלה שעל דמם הוקמנו.

אדוני היושב ראש, אני מבקשת כי הכנסת תעביר את הצעת החוק לוועדת החינוך והתרבות, להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר ב. הלוי:

רשות הדיבור לחברת-הכנסת רוזליו — בהעדרו, רשות הדיבור לחברת-הכנסת זאב כ"ץ, ואחריו — לחברת הכנסת מויאל.

זאב כ"ץ (המערך):

כבוד היושב ראש, חברי הכנסת, תיתי לה לחברת הכנסת שרה שטרן-קטן שמצאה את הדרך שוב להעלות נושא שאסור שירד מסדר חיינו. אני מברך אותה מכל לב על היוזמה לעגן בחוק חינוך ממלכתי את תודעת זכרון השואה והגבורה.

אנחנו יודעים שמחנכים גדולים וטובים עושים גם היום בשטח זה כמיטב יכולתם, והיא רבה. אנחנו יודעים גם היום להעריך את המוסדות, ובראשם בית לוחמי הגיטאות על שם יצחק קצנלסון, שמקיימים זה כבר כעשרים וחמש שנה מערכת חינוך אינטנסיבית כדי שלא נדע דור שלא יידע מה קרה.

ברשותך, חברת-הכנסת שטרן-קטן, אולי כדאי לשקול להוסיף בחוק החינוך הממלכתי, שיושגת על "אהבת המולדת, מדינת ישראל ועם ישראל, על תודעת זכרון השואה והגבורה", את התיבה: "והמרד". אני מציע זאת למחשבה. דווקא. בני הדור הצעיר שואלים: למה לא קמו? והם שוכחים או אינם יודעים שאמנם קמו, קמו על רוצי חייהם. המרד הוא אולי האפופיאה המזועזעת ביותר בשנים אלה שאנחנו מדברים בהן ועל אשר קרה לעם היהודי.

אינני רוצה להכביר מלים. חשוב ששירו של העם היהודי שנהרג יבוא בלבבות בנינו.

היו"ר ב. הלוי:

רשות הדיבור לחברת-הכנסת מויאל, אחרון הנאמים.

היו"ר ב. הלוי:

אנחנו עוברים לחוק בתי-המשפט (תיקון מס' 12), תש"ם—1980 — קריאה ראשונה. את החוק יביא שר המשפטים.

שר-המשפטים ש. תמיר:

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, סעיף 28 לחוק בתי-המשפט, תשי"ז—1957, כפי שתוקן ביום 24 באוגוסט 1977, קובע כי לבית-משפט שלום הסמכות לדון בתביעות אזרחיות, שאינן תביעות הנוגעות למקרקעין, עד לסכום

הקובע, את גבול סמכותו של בית-משפט השלום בעניינים אורחיים, לאחר התייעצות עם נשיא בית-המשפט העליון ולאחר אישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת. כהוראת-מעבר ייקבע כי עניין שהחוק המוצע או צו ששר המשפטים יסיפו לסמכותו של בית-המשפט השלום יועבר לבית-משפט השלום גם אם הוגש קודם לכן לבית-המשפט המחוזי, ובלבד שטרם הוחל בו בשמיעת עדים.

אני מציע, איפוא, להעביר את ההצעה לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, על-מנת שתדון בו בהקדם.

היו"ר ב. הלוי :

חברי הכנסת, אין רשומים לדיון. נעבור להצבעה.

הצבעה

ההצעה להעביר את הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון מס' 12), תש"ם—1980, לוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

יב. חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 7), תשי"ב—1980 *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

שזה הוצע על-ידי הממשלה. ולא בגלל זה שלא ידענו להעריך את חשיבותה של התעשייה מחוץ גיסא, ומאידך גיסא את הקשיים האובייקטיביים שבהם התעשייה נמצאת עתה. 'למה, בכל-זאת, ההחמרה מצד ועדת הכספים ? כיוון שהיינו חייבים לקחת בחשבון שהמחוקק חייב להתחשב ולא לגבות מסים מרווחים אינפלציוניים, בנוסף על התעשייה גם בכל שאר המישורים, אם זה בחקלאות, אם זה במסחר, אם זה מבעלי-מלאכה. לא ייתכן, כפי שהמצב היה עד עכשיו, שכל ההקלה ניתנה לתעשייה בלבד ולעומת זאת כל שאר הגורמים שהזכרתי אותם זה עתה, שילמו מס מלא על רווחים שהם, בעצם, לא הרוויחו כיוון שאלה היו רווחים אינפלציוניים. והיות שבכל-זאת המישורים מצומצמים ועשוי חשבון שההקלה הזאת, כפי שהוצעה על-ידי הממשלה, ערכה הכספי מגיע ל-15 מיליארד לירות, בערך, ואם היינו מאשרים את זה בהתאם להצעת הממשלה לא היו נשארים כספים לכל שאר הגורמים; אם זה בעלי-מלאכה ואם סוחרים וכו', לכן אמרנו להתמיר קצת עם התעשייה כדי שנוכל להקל על כל שאר הגורמים. השינוי שוועדת הכספים הכניסה בחוק הזה שווה בערך 6.5—7 מיליארד לירות. הסכום הזה, או חלק ממנו, יוקצב בבוא הזמן, כאשר נביא את החוק, לאותם הגורמים שהזכרתי.

באשר למושג של הון עצמי, שר האוצר צריך לקבוע בתקנות מה זה הון עצמי.

אדוני היושב-ראש, אלו הם עיקרי הדברים של החוק החשוב הזה. יש הסתייגויות מספר של חברי-הכנסת גולומב וטובי. שניהם לא נמצאים באולם, ולכן אני לא חייב להגיב עליהן.

אני מבקש להעמיד את ההסתייגויות להצבעה, ולאחר מכן להעמיד את החוק להצבעה.

היו"ר ב. הלוי :

יש הסתייגויות של חברי-הכנסת רון ורוזנלוי, אבל הם ביקשו למוחק אותן. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגויות של חברי-הכנסת גולומב וחברי-הכנסת טובי.

של 75,000 שקלים. בתביעות אורחיות בדבר חוקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שעניינן חוקה או שימוש במיטלטלין — אין הגבלה על בית-משפט השלום והוא מוסמך לדון בכל תביעה כזו המובאת לפניו.

הרחבת סמכותו של בית-משפט השלום תשיג מטרה נוספת, היא הקלת העומס הרובץ כיום על בתי-המשפט המחוזיים, נוכח הגידול המתמיד במספר הפניות אליהם. בהרחבת הסמכות האמורה תהא גם הקלה על האזרח אשר יוכל מעתה לפנות בתביעות עד לסכום של 75,000 שקלים לבתי-משפט שלום שבמקום מגוריו, מבלי שיהא עליו להיזקק לאחד מבתי-המשפט המחוזיים.

אדוני היושב-ראש, בהצעת החוק המובאת בזה לפניכם מוצע מנגנון שיאפשר בעתיד להימנע מהצורך החוזר ונשנה לפנות לחקיקה ראשית לשם עידכון סכום התביעות האורחיות שבית-משפט השלום מוסמך לדון בהן. עלימי ההצעה יוסמך שר המשפטים להעלות בצו את הסכום

היו"ר ב. הלוי :

הסעיף הבא בסדר-היום : חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 7), תש"ם—1980 — קריאה שנייה וקריאה שלישית. יושב-ראש ועדת הכספים יביא את החוק.

שלמה לוריאני (יו"ר ועדת הכספים) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חוק עידוד התעשייה (מסים), בסעיף 5א שבו, בא בשנת 1978 לתת פתרון, לפחות פתרון חלקי, לבעיה של רווחים אינפלציוניים, שהיתה כבדה במיוחד בתעשייה. ההוראה נקבעה אז כהוראה זמנית, במגמה לאפשר בחינת התוצאות שלה. לאחר בחינת התוצאות הניצו למסקנה שאין מקום לתת ניכוי בשל מלאי שרכישתו ממומנת על-ידי הלוואות, כאשר הוצאות ה' מימון הללו הן הוצאות עסקיות, מפני שעל-ידי כך כבר ניתן פיצוי על עניין הרווחים האינפלציוניים. משום כך הוצע ל' האריך את תחולתו של ניכוי המלאי גם לגבי שנת 1980 ועם זאת להגביל את הבסיס שלפיו מחושב הניכוי בתיקרת סכום ההון העצמי של החברה. לפי זה הוצע על-ידי הממשלה שהניכוי עצמו יהיה לא יותר מ-50% של ההון העצמי. ברם בעת הדיון בוועדה הוחלט כי הניכוי בשנת המס 1980 יהיה מחצית מהמלאי הסופי, ובלבד שסכום הניכוי לא יעלה על שלושה-רבעים מההון העצמי, או מחצית ההכנסה הנוכחית, לפני הניכוי האמור, לפי הנמך ביניהם. במלים פשוטות, ועדת הכספים החמירה כאן מבחינת המיסוי וקבעה שבשום אופן לא תהיה אפשרות להשתחרר מתשלום מס, או אפילו יותר מזה : לצבור ניכוי מס למשך כמה שנים כתוצאה מהמלאי. ובמקרה הטוב ביותר הניכוי לא יכול להיות יותר מאשר מחצית של המס שבלעדי ההוראה הזו היו חייבים לשלם, או 50% של ההון העצמי, לפי הסכום הנמוך שביניהם.

ידענו ולא נעלם מעינינו שאנחנו מתמירים בזה עם התעשייה. זאת אומרת, מצד אחד כל החוק הזה בא הרי להקל, ואנחנו מאריכים בשנה את ההקלות שהיו קיימות במשך שנתים, אבל לא הסכמנו לתת מלוא ההקלה כפי

ה צ ב ע

היו"ר ב. הלוי :

אני מעמיד להצבעה בקריאה שלישית חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 7), תש"ם—1980.

ה צ ב ע

חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 7), תש"ם—1980, נתקבל.

התיקון של חברה-הכנסת ד. גולומב לסעיף 1 לא נתקבל.

התיקון של חברה-הכנסת ת. טובי לסעיף 1 לא נתקבל.

סעיף 1, בנוסח הוועדה, נתקבל.

יג. חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 18), תש"ם—1980 *
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

לאחר שיתקבל התיקון המוצע, תוכל מינהלת מרכז ההשקעות להאריך את תקופת הביצוע של התכניות המ- אושרות, באותם מקרים שתראה זאת לנכון, מעבר ל-31 במארס 1980 אך לא יאוחר מ-31 במארס 1983. דבר זה יאפשר לאותם מפעלים ליהנות מהזכות למענק על-פי החוק לעידוד התעשייה והמלונאות בישראל.

היו"ר ב. הלוי :

חברי הכנסת, אין הסתייגויות לחוק. אני מעמיד סעיף 1 להצבעה בקריאה שנייה.

ה צ ב ע

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר ב. הלוי :

אני מעמיד להצבעה בקריאה שלישית את החוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 18), תש"ם—1980.

ה צ ב ע

חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 18), תש"ם—1980, נתקבל.

היו"ר ב. הלוי :

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 18), תש"ם—1980 — קריאה שנייה וקריאה שלישית. רשות הדיבור לחבר-הכנסת קופמן, בשם ועדת הכספים.

חיים קופמן (בשם ועדת הכנסת) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבד להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 18), תש"ם—1980. סעיף 94 לחוק לעידוד השקעות הון קובע כי הזכות למענק השקעה, כאמור בספר השישי, נתונה לבעל מפעל או לבעל בניין אם קיבל אישור בין יום ד' בטבת תשל"א (1 בינואר 1971) לבין יום כ"א באדר ב' תשל"ו (31 במארס 1976) וביצע את התכנית תוך התקופה שקבעה המינהלה בכתב האישור, אך לא יאוחר מיום י"ד בניסן תש"ם (31 במארס 1980). על-פי מצב הדברים היום לא תהיה למפעלים, שקיבלו אישור לפני 31 במארס 1976 ולא השלימו את ביצוע התכנית המאושרת עד 31 במארס 1980, זכות למענק השקעה בשל החלק שטרם ביצעו אף שאושר.

* "דבר-הכנסת", חוברת זו, עמ' 2539 ; נספחות.

יד. חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 10) (תיקון), תש"ם—1980 *
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ב. הלוי :

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 10) (תיקון) — קריאה שנייה וקריאה שלישית. רשות הדיבור לחבר-הכנסת קופמן, בשם ועדת הכספים.

חיים קופמן (בשם ועדת הכספים) :

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הנני מתכבד להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 10) (תיקון), תש"ם—1980.

הוראות החוק הדנות באיסור פתיחת סניפים של בנקים ומוסדות כספיים ללא היתר נתקרו לראשונה בתשכ"א ונקבעה להן הגבלת הזמן. תקפו של ההוראות הוארך מדי פעם. לאחרונה הוארך תקפו בחוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 13), תשל"ט—1979, ונקבע כי הן יספקו ביום 30 במארס 1980.

בהצעת חוק הבנקאות (רישוי), תשל"ט—1978, הנמ- צאת עתה בדיון בוועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת

* "דבר-הכנסת", חוברת זו, עמ' 2530 ; נספחות.

חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, הוצע הסדר מפורט בדבר מתן היתרים לפתיחת סניפים, השיקולים במתן היתרים כאמור והמקרים שבהם מותר לבטל היתר סניף. מכיוון שהדיון בהצעת החוק טרם הסתיים יש צורך בינתיים לשוב ולהאריך בשנה נוספת את תקפו של ההוראות הקיימות.

היו"ר ב. הלוי :

חברי הכנסת, אין הסתייגויות לחוק. אני מעמיד סעיף 1 להצבעה בקריאה שנייה.

ה צ ב ע

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר ב. הלוי :

אני מעמיד להצבעה בקריאה שלישית חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 10) (תיקון), תש"ם—1980.

ה צ ב ע

חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 10) (תיקון), תש"ם—1980, נתקבל.

פו. חוק העונשין (תיקון מס' 12), תש"ם—1980 *
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

בארץ, ובעצם בכל מקום, מן ההקשרים הסוציאליים, החינוכיים והכלכליים היוצרים יחד את הפרופיל של החברה הישראלית. דמותה של החברה משתקפת גם בראי זה של עבריינות ועבריינים. ומשום שגידול בפשיעה הוא אינדיקציה לחולי בחברה, כך גם המלחמה בפשע צריכה להתנהל, קודם-כול, בזירות אחרות, לפני שהיא מגיעה לטיפול משטרי ומשפטי.

ולבסוף אני רואה חובה להעיר לגבי עניין שאני מייחס לו חשיבות גם בהקשר הצעת החוק שלפנינו, ועניינה מלחמה בפשיעה. על-מנת שמלחמה זו תהא צודקת, יעילה ומוצלחת היא חייבת להתנהל, ככל מלחמה, תוך שמירה והקפדה על כללים מסויימים המעוגנים בחוק. טוהר הנשק הוא עקרון שיש לשמור עליו מכל משמר, לא רק בצבא אלא גם במשטרה. אני משבח את משרד המשפטים על הימיה תופעות של אלימות משטרי תית ושימוש באמצעים חריגים. שאינם מתיישבים עם זכויות אלמנטריות של אדם ואזרח. גם חשוד, ואפילו עבריו, הוא אדם ואזרח.

לפני חודשים מספר פורסמו מסקנותיה של ועדת סירוטה-איתן, שמונתה על-ידי שרי הפנים והמשפטים כדי לבדוק תופעות אלו. הוועדה המליצה על שורה של פעולות שיש לנקוט כדי לחקן את המצב במשטרה שעל-פי מסקנותיה טעון בהחלט תיקון. עד כה לא שמעתי על יישומן של המלצות אלו, שלעניות דעתי הן בגדר מינימום הכרחי לשיפור המצב.

ולבסוף, אני מייחס חומרה רבה לתופעה שהיינו עדים לה לאחרונה עם הרשתות של אנשי משטרה מספר שהאשמו בהתעללות בעצירים ובאסירים. חבריהם של המורשעים על-ידי בית-משפט כדת וכדין יצאו למסע של הודחות ומחאה ציבורית כנגד ההרשעות, תוך ליווי אוהד, בדרך-כלל, של כלי-התקשורת. אני מבקש להזהיר מפני יצירת אידיאליזציה של איש חוק הנלחם בפשע, ובמל-חמה זו מקדשת המטרה את כל האמצעים, גם אמצעים פסולים בתכלית. הודחות עם עבריינים מקרב המשטרה לא רק שהיא פסולה כשלעצמה אלא היא אף עלולה לטעת בציבור הבחנה בין פסקי-דין "נכונים" ל"מוטעים", הבחנה חמורה שדווקא אנשי חוק המופקדים על שמירתו וביצועו חייבים להישמר ממנה מכל משמר.

אני מבקש לדחות את כל ההסתייגויות ולאשר את החוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

היו"ר ב. הלוי :

רשות הדיבור לחבר-הכנסת שילנסקי, להנמקת הס-תייגותו לסעיף 7.

רב שילנסקי (הליכוד) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הייתי מוסיף גם "כנסת שבעה", ולמה אני מוסיף את הביטוי "כנסת שבעה" ? — לא משום שאני רואה פגם בזה שאדם הוא שבע אלא על-מנת להדגיש שלפעמים האדם השבע אינו מבין את האדם הרעב, האדם המאושר לפעמים אינו מבין את האדם האומלל ואת האדם הסובל. מדובר פה ביחס

היו"ר ב. הלוי :

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום : חוק העונשין (תיקון מס' 12), תש"ם—1980 — קריאה שנייה וקריאה שלישית. רשות הדיבור לחבר-הכנסת גלס, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט.

דוד גלס (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט) :

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני שאני מסביר את עיקרי ההצעה אני מבקש להודיע ששר המשפטים ויתר על הסתייגותיו לחוק וכך עושה גם חבר-הכנסת דוד גלס. ועוד הערה : בלוח ההסתייגויות, בסעיף 7, נפלה טעות. בהסתייגות של חבר-הכנסת דב שילנסקי צריך להיות כתוב כדלקמן : המלים "בחשיפת פצעים או מומים" יימחקו, ובמקומן תבוא המלה "בהטרדה".

רב שילנסקי (הליכוד) :

יימחקו לגמרי.

דוד גלס (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט) :

כן, יימחקו. במקומן תבוא המלה "בהטרדה".

רבותי, התיקונים שבהצעת החוק הם בעיקרם פרי המלצה של הוועדה הציבורית לעניין הנוסח החדש לפי קודת החוק הפלילי, בראשות ממלא-מקום של נשיא בית-המשפט העליון השוטט חיים כהן, אגב בדיקת הנוסח החדש של הפקודה הצביעה הוועדה על שינויים ותיקונים שמן הראוי להביאם בחוק. לא היתה אפשרות לשלב תי-קונים אלה בנוסח חוק העונשין בהיותם תיקונים מהיר-תיים, ומוצע לכן לעשות זאת כאן. חלק גדול של הצעת החוק הוא, איפוא, תיקוני התאמה, ביטול סעיפים שנמצאו מיושנים או מיותרים כתוצאה מתיקונים אחרים והעברת סעיפים לחוקים שאכסנייתם הולמת יותר. סוג אחר של תיקונים עומד בפני עצמו והוא נוגע להחמרת עונשים, כמו במקרה של סחיטה באיומים, עבירות חטיפה ותקיפת עובד ציבור. המטרה כאן היא להתמודד עם תופעות פשיעה חמורות ומחמירות.

עד כאן עיקרי הצעת החוק שלפניכם. רצוני להוסיף עוד משפטים קצרים מספר בהקשר זה. המגמה הכללית המסתמנת במרבית התיקונים המוצעים היא של החמרת העונשין. לא אהיה מחדש דבר אם אומר שקיים ספק גדול אם אכן תורמת ההחמרה בסאנקציה על התנהגות פלילית תרומה של-משמ להרתעה או למניעת תופעות של פשיעה. ודאי וודאי שלא די בה אם לא מצטרף אליה בד-בבד גם מאמץ גדול לשיקומם של עבריינים. ובמובן זה, דומני, חלה אצלנו נסיגה ולא התקדמות. מצבם של בתי-המעצר ובתי-הסוהר בישראל הוא למטה מכל ביי-קורת. הרבה נאמר ונכתב על נושא זה, כמעט מאומה לא נעשה. הנושא השיקומי של עבריינים, צעירים כמבוגרים, מועדים וחדשים, מוזנח אצלנו לחלוטין. בענישה מחמירה בלבד לא סגי, ואני שב ומפנה מעל במה זו בפעם המיידע-כמה קריאה אל הממשלה ורשויותיה לתת דעתן לבעיה כאובה זו, שהיא היא, לדעתי, המפתח הא-מיתי לצימצומה של הפשיעה.

אכן, בהיבט הרחב יותר אין לנתק את תופעת הפשיעה

דב שילנסקי (הליכוד):
יש דברים שכאשר דגים בהם צריך להתעלות. יש
אצלנו בכלל בציבור אדישות — — —
(חבר הכנסת מ. פעיל קורא קריאת-
ביניים)

חבר הכנסת פעיל, לא ציפיתי שדווקא אתה תפריע
ותתנגד לגישה הזאת. אני רוצה להגיד לכם שלפי החוק
היבש, אם יש דבר לא נכון, העובדה שהוא קיים מלפני
הרבה זמן אינה אומרת שהוא נכון. מה יהיה פה? עומ'
דים שני קבצנים — כפי שאמרתי לפני שהפסקת אותי —
אחד עם שתי ידיים ואחד רק עם יד אחת, לאסונו הגדול,
ועונשו של זה בעל היד האחת יהיה גדול מעונשו של
זה עם שתי ידיים. אני יודע שלא נעים לראות אדם
יושב עם רגל אחת, אבל יש לו רק רגל אחת. הוא לא
כרת את רגלו בכוונה תחילה. גורלו הביא אותו לכך.
אין כל הצדקה להחמרה בחוק לגבי מי שיש לו
מום. האם אתה עוד חייב להעניש אותו בגלל זה שהיושב-
במרומים העניש אותו, בגלל זה שהגורל הביא אותו
לידי זה שהוא בעל מום? לכן הייתי מבקש לקבל את
ההסתייגות שלי.

ואני רוצה לומר לכם, רבותי: נאמר פה "או בהט'
רדה". סיכמנו בוועדה, לאחר ויכוח, שיהיה מדובר על
מי שפושט יד בהטרדה. לדעתי כל משלוח לבית-סוהר
במקרה זה הוא מיותר, אבל אני מקבל זאת בתור פשרה.
זו חרפה שייכת בחוק כי בגלל מום של בן-אדם יהיה
עונשו כפול. מספיק אם יענש על הטרדה.

היו"ר ב. הלוי:

יושב-ראש הוועדה רוצה להשיב?

דוד גלס (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
לא.

היו"ר ב. הלוי:

אין עוד הסתייגויות, נמחקו ההסתייגויות האחרות
ואנחנו עוברים לקריאה שנייה.

הצבעה

סעיפים 1-6 נתקבלו.

התיקון של חבר הכנסת ד. שילנסקי לסעיף

7 לא נתקבל.

סעיף 7, בנוסח הוועדה, נתקבל.

סעיפים 8-42 נתקבלו.

היו"ר ב. הלוי:

אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק העונשין (תיקון מס' 12), תש"ם-1980,
נתקבל.

היו"ר ב. הלוי:

לפני נעילת הישיבה אני מודיע לחברי ועדת החוקה,
חוק ומשפט שבתום הישיבה הזאת מתקיימת ישיבת
הוועדה.

ישיבת המליאה תתקיים מחר בבוקר, ובוה ננעלת
הישיבה היום.

לקבצנים. ואולי זה ייראה משונה שאני בא פה לפני
כנסת נכבדה זו, הדגה בעניינים שברומו של עולם, והולך
להגן על ציבור שהציבור הרחב לעתים קרובות בו לו,
והוא ציבור הקבצנים הפושטים יד ומבקשים נדבה. אומ'
רים: אלה יש להם מיליונים מתחת למרצפות, תנער את
המיטה שלהם ומתחת למזון יתחילו ליפול מטבעות הזהב.
ודאי קרה מקרה פה ומקרה שם, אבל, רבותי, הקבצנים
האלה העומדים ברחוב ומושיטים יד, נוסף על העוני
שלהם הם ברובם גם מוכיגורל, בחלקם אנשים חולים
גם בנפשם, ואנחנו חייבים להתייחס אליהם בהתאם.
אני חושב שלסחוב אדם כזה ולזרוק אותו לבית-סוהר —
זהו מעשה חמור מאוד.

מה מציע התיקון? הרי יש לנו חוק נגד הקבצנות.
עכשיו אנחנו באים ומבקשים להחמיר עם מי שחושף את
מומו. מה פירוש הדבר "חושף את מומו"? אביא לכם
דוגמה. עומד קבצן, מושיט יד ומבקש נדבה, ויש לו
שתי ידיים. עליידו עומד אדם מוכיגורל עוד יותר
ממנו, יש לו רק יד אחת. לפי החוק היבש, אם נקבל
אותו, תחול עליי החמרה של עונש כפול, יוטל עליו עונש
כפול של מאסר. מה ההצדקה שבכך?

דוד גלס (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
נדמה לי שאתה טועה. אני חושב שהיום זה בדיוק
אותו דבר. השינוי היחיד הוא שבמקום המלים "באמצעים
דומים" כתוב "או בהטרדה". אתה לא משנה את החוק.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני יושב-ראש הוועדה, מאחר שלא נטען שזה עניין
חדש, לפי האופנה האחרונה בכנסת, ומאחר שההסתייגות
התקבלה — — —

מרכיב וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
מה זה "אופנה"? את זה המפלגה שלך עשתה כש-
רצינו לחזק.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת וירשובסקי, אנחנו מדברים עכשיו על
קבצנים, וקבצנים איננו בודקים לפי השתייכות מפלגתית.
ואולי באותה הזדמנות טוב להגיד לחברי הכנסת הכר'
דדים היושבים פה שזה יכול לקרות לכל אדם, ללא כל
הבדל של השתייכות לאומית או מפלגתית. הפתגם ביידיש
אומר: "פון טורמע און טארבע איז קיינער ניט זיכער" —
בתרגום חפשי פירוש הדבר: בפני תרמיל קבצנים ובפני
בית-סוהר אין שום אדם מבוטח, זה יכול לקרות לכל אחד.
לצערי ולדאבוני הרב ראיתי גברים גדולים מאוד, עשירים
מופלגים, מושיטים יד ומבקשים לחם, הם לא קיבלו את
הלחם וגססו לאט לאט.

מאיר פעיל (מתנה שלי):

במשטר שלכם זה עוד יקרה.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת פעיל, דווקא ממך לא הייתי מצפה שתפ'
ריע לי בנקודה זו. אבל אתה, כנראה, לא יכול להתגבר
בשום דבר על המפלגתיות צרת-האופק.

חיים קורפו (הליכוד):

חבר הכנסת שילנסקי, אל תפגע בהם, אל תענה.